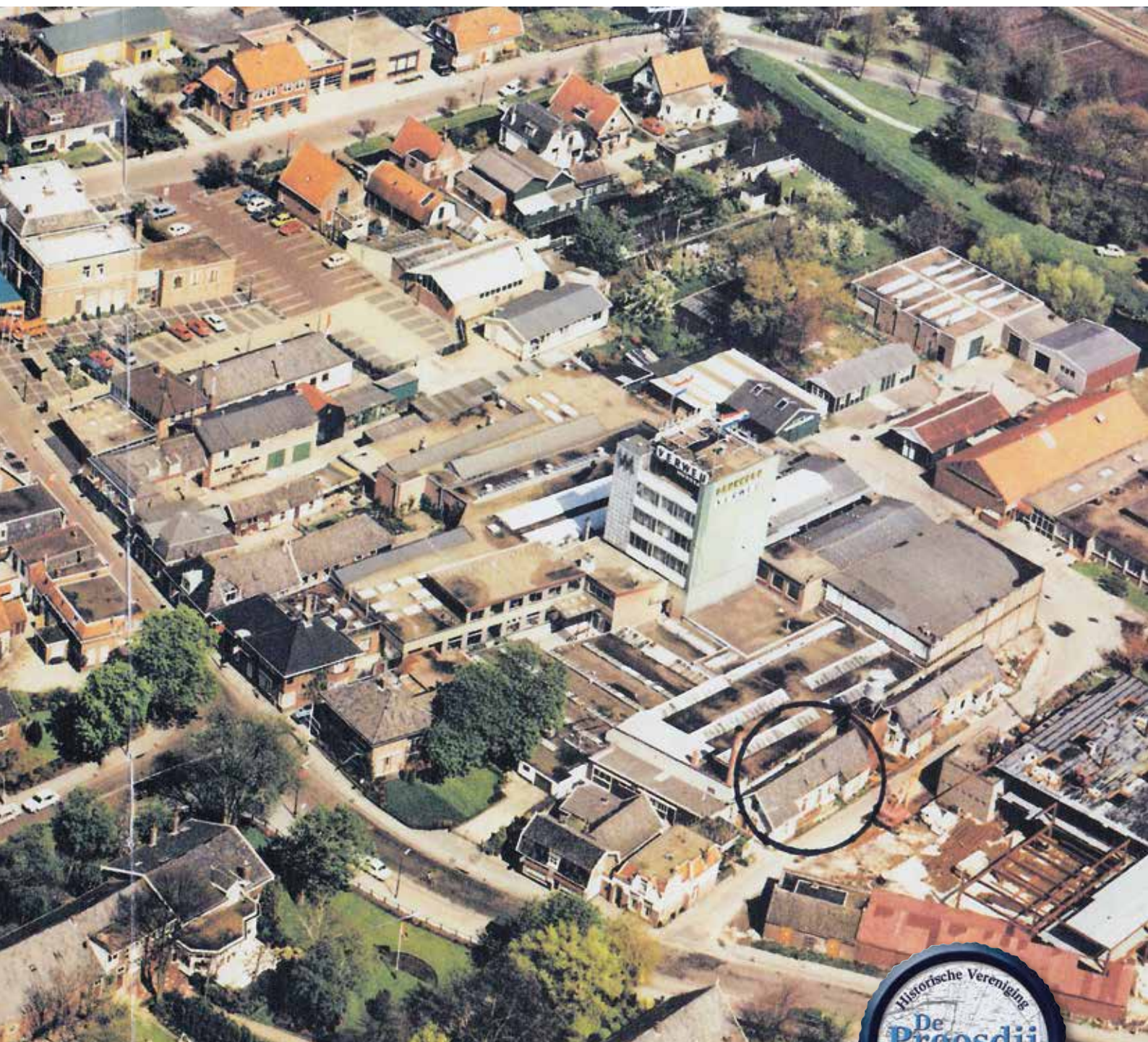

de Proosdijkoerier

JAARGANG 33 | NUMMER 3 | SEPTEMBER 2017

EEN BURGEMEESTER DIE DOCTOR WERD

ALEX VAN ANKEREN BRENGT VERLEDEN IN BEELD

DE ROODE VOS IN DE SCHANS

ADVERTENTIEPAGINA BINNENZIJDE OMSLAG
IN BEZIT VAN AVANTI

Van de voorzitter

door Rob Blans

Als ik dit schrijf, schiet mijn eerste jaar als voorzitter al aardig op. In dat bijna afgelopen jaar heb ik kennis gemaakt met een boeiende en veelzijdige vereniging met zeer actieve bestuursleden en vrijwilligers. Mijn petje neem ik af voor mijn voorganger, Jaap Meulstee, die de vereniging jarenlang als voorzitter heeft gediend. Alleen al het ieder kwartaal uitgeven van de Proosdijkoerier is een flinke klus. Gelukkig blijft Jaap dit doen.

Wat ook opvalt is dat we eigenlijk twee soorten leden hebben. Degenen die lid zijn om de Proosdijkoerier te ontvangen en de vrijwilligers die wekelijks actief zijn in de werkgroepen Documentatie, Genealogie en Archeologie. In totaal zo'n 1150 leden, waaronder een veertigtal vrijwilligers, inclusief de nieuwe leden uit Uithoorn nadat de Historische Vereniging aldaar stopte met de uitgave van haar periodiek De Lange Brug.

De Proosdijkoerier is dus een zeer belangrijke activiteit voor onze vereniging. Ook de werkgroepen dragen regelmatig bij aan de inhoud, overigens naast de dienstverlening die ze verrichten naar leden en niet-leden. Veel objecten en documentatie zijn al vastgelegd in ons Documentatiecentrum. Inmiddels hebben we de ICT-ondersteuning verbeterd door een professionele Adlib versie in gebruik te nemen. Daarnaast zijn we begonnen met het opzetten van een beeldbank.

Kortom er is en blijft genoeg te doen. Vooral ook voor leden, die bereid zijn om een onderwerp uit te diepen,

Rob Blans (foto: Henk Butink.)

er een stukje over te schrijven of mee te doen aan het uitzoeken en vastleggen van historische gegevens. Zij zijn daartoe meer dan welkom. Neem gerust vrijblijvend contact op met mij (rob@blans.eu of M: 0629 065 452).

Je wordt lid van een vereniging omdat je mee wilt werken aan de realisering van het doel hiervan. Maar naast nuttig mag het vooral ook leuk en gezellig zijn om samen met andere vrijwilligers actief bezig te zijn. Daarom organiseren we dit jaar voor het eerst een vrijwilligersdag om vooral het sociale aspect aandacht te geven (7 oktober a.s.). Verder initiëren we ook meer gemeenschappelijk overleg met alle werkgroepleden, zodat er meer kruisbestuiving mogelijk is en we beter van elkaars mogelijkheden en kennis op de hoogte zijn.

Ten slotte hoop ik u allen weer te ontmoeten tijdens de Algemene Ledenvergadering op 16 november aanstaande, waar weer een interessante lezing over de Oude Hollandse Waterlinie op het programma staat (zie ook elders in deze Proosdijkoerier). ■

AANKONDIGING

Algemene vergadering

16 november om 20.00 uur, Oudheidkamer HV De Proosdijlanden, Croonstadtlaan 4a te Mijdrecht. Na de pauze lezing van de heer Van Kessel over de Oude Hollandse Waterlinie.

Bij de voorplaat

Een feest van herkenning. Dat is deze Proosdijkoerier vast en zeker weer. Niet alleen door de zorgvuldig samengestelde verhalen van onze schrijvers, maar zeker ook door het meegeleverde fotomateriaal. U ziet de omslagfoto, een fraaie luchtfoto van het centrum van Mijdrecht uit 1975. Hierop ziet u diverse herkenbare gebouwen van toen, die er nu niet meer zijn. Piet van Buul was in gesprek met de Mijdrechtse maquettebouwer Alex van Ankeren. Hij brengt gebouwen van vroeger opnieuw voor ons in beeld. Op pagina 110 e.v. leest u uitgebreider wat deze modelbouw ons oplevert.

Digitale nieuwsbrief

Wilt u - net als ruim duizend andere betrokkenen - goed op de hoogte blijven van onze activiteiten? Meld u dan eenvoudig aan door uw naam en e-mailadres in te vullen op de homepage van de website van de historische vereniging. U ontvangt dan regelmatig onze nieuwsbrief. Zie ook onze website: www.proosdijlanden.nl

In deze Proosdijkoerier

- 87 Van de voorzitter
- 89 Veen op veen stapelen is vragen om moeilijkheden
- 93 Een burgemeester die doctor werd
- 97 Vinkeveen en Waverveen in 1933
- 101 De Amstel en zo voort ... [slot]
- 107 Veertig jaar Hofland Noord
- 110 Alex van Ankeren brengt verleden in beeld
- 114 De Roode Vos in de Schans
- 121 Verenigingsnieuws

Veen op veen stapelen is vragen om moeilijkheden

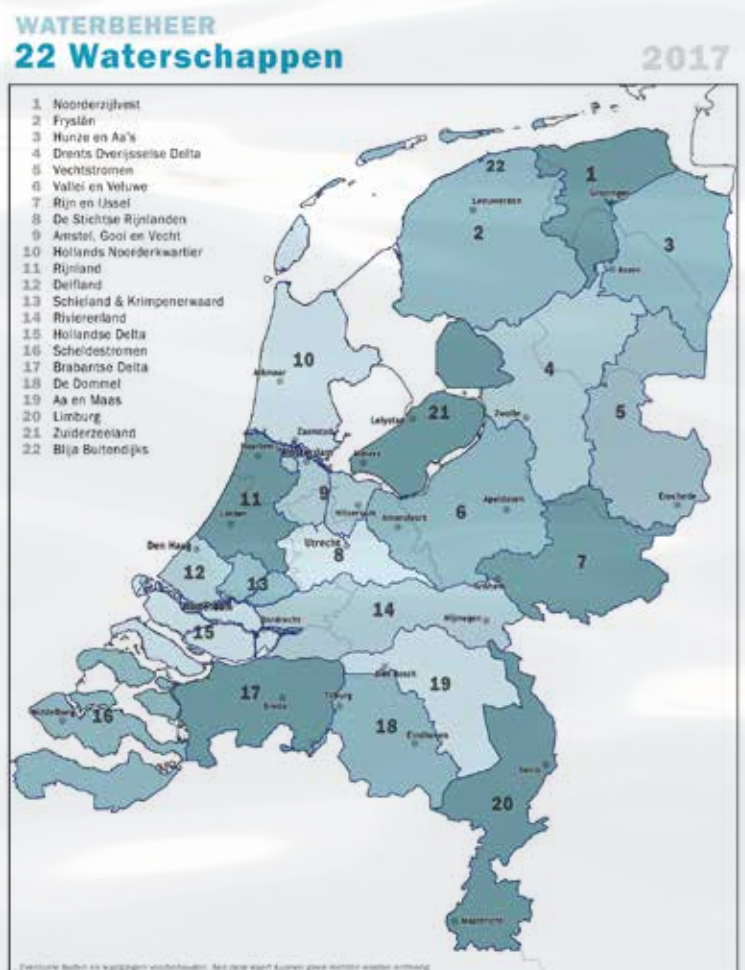
OVER HET WATERSCHAP, HET WERK EN DE LASTEN

door Joop Frankenhuizen

Waterschappen in Nederland zijn erg oud. Het zijn de oudste democratische organisaties voor boeren en geleid door boeren. Zij hebben er immers het meeste belang bij dat het water in sloot en plas op peil blijft en het vee droge voeten houdt. Maar naarmate de bevolking groeit en het aantal ingelanden groter wordt, komen er tegenstrijdige belangen om de hoek kijken. Peilverlaging is leuk voor de boer, maar niet voor de eigenhuisbezitter die bang is dat dan de palen onder zijn woning wegrotten. Met de groei wordt de roep om meer zeggenschap in het bestuur door niet-boeren steeds luider. Op 6 juni 1795, de Bataafse omwenteling is in volle gang, komen de inwoners van de tien Rondeveense polders in opstand. Zij zijn het niet eens met de manier waarop het zelfzuchtige heemraadschap zijn bestuur kiest, poldermeesters benoemt, onderhoud pleegt aan kaden, dijken en molens en - misschien wel het belangrijkste - de lasten verdeelt. Een aantal van hen stelt een plan op waaruit moet blijken dat alles beter kan. Dat plan wordt openbaar en dringt het schap in de verdediging.

HET WAS DE WIL DES HEMELS

Dat gebeurt een dag later wanneer het schap een geschrift laat verspreiden onder titel: "Aanmerkingen op een conceptplan tot quasi verbetering der

Groote Rondeveense polders" Het schap beaamt de stelling van de representanten van het volk dat het inderdaad tijd is voor veranderingen, maar niet zoals deze worden voorgesteld. "Wat het hoge water betreft. Kon het schap beletten dat de voormalige overheid de buitenwateren tot aanmerkelijke hoogte lieten komen waardoor onze molens belet werden het binnenwater uit te malen? Konden zij zich tegen de wil des hemels verzetten die de wateren 14 à 15 weken met ijs bezetten,

een menigte sneeuw deed vallen die de polders met water vulden en er ook nog weinig wind was? Hebben we niet van 21 tot 27 april zware tijden gehad door onophoudelijke regenval? Is er met de keur van oktober 1794 niet aan alle molenaars last gegeven alle lekken op te nemen, het de gehoefslaagden (eigenaren van stukken dijkgrond) aan te zeggen en op te geven aan de heemraden van ieders district? Ofschoon de molens continu draaiden lukte het niet de polders op zomerpeil te brengen. De opstellers handelen te kwader trouw als zij dit het schap aantijgen. Het schijnt alleen hun bedoeling te zijn het college van dijkrechter en heemraden weg te willen hebben en te vervangen door andere personen of onder andere benamingen te doen vervangen. Echt nut heeft het plan niet”.

DE EERSTE WAARSCHUWING

Het verweer is tevergeefs. Datzelfde jaar nog wordt het heemraadschap vervangen door een oppercollege en komen de twee Hollandse en acht Utrechtse polders, die vanwege de verveningen steeds meer op kleine binnENZEETJES zijn gaan lijken, ieder onder eigen bestuur. Grootwaterschap De Ronde Venen moet het beter gaan doen. Maar dan komt het: Op 27 juli 1808 presenteert landmeter Anthony Verdam in opdracht van Z.M. koning Lodewijk Napoleon een overzicht van de verveningen in Mijdrecht, Wilnis en Oudhuizen. Opmerkelijk daarin is de zinsnede: “Het veen binnen de reeds gemaakte of nog verders te maken dijken moet volstrekt worden weggeveend anders is de onderneming tot droogmaken, hetwelk voor de ingelanden voor eigen rekening zal moeten geschieden, geheel ijdel. De reeds gemaakte kosten wegens het leggen van dijken en het verder aanvangen van het werk der droogmaking zijn geheel ten onnutte verspilt en het een en ander moet volstrekt uitlopen tot ruïn der ingelanden en geïnteresseerdens. De ligtheid der veengrond in dit district tot aan derzelve vasten grondslag, de van veen beroofde ondergrond, is dan zoo opmerkelijk en in het oog lopende, dat veele stukken land in het drijven of zinken de stand van het water volgen, dat het minste rijtuig op de weg, dezelve doet schudden en beweegen; en dat daarom de dijken allen op de ondergrond worden gebaseert om dezelve vast en onwrikbaar te doen zijn.” Het gevaar dat stukken veendijk kunnen afschuiven blijkt dus al in 1808 te zijn vastgelegd.

DE TWEDE WAARSCHUWING

Tussen 1872 en 1878 wordt door de maatschappij tot droogmaking van de Rondeveense polders het

droogmaken van de polder Groot Mijdrecht ter hand genomen. Dit alles puur om financieel gewin, want land brengt meer op dan water. In de 2020 ha grote polder, ten zuiden en ten noorden van Waverveen, liggen overal legakkers ooit opgehoogd met grond waarin stadsvuil, stalmest, grond en slib, afkomstig uit Amsterdam. De grote gaten, tussen die legakkers, zijn na het vervenen dichtgemaakt met diezelfde bovengrond, toemaakdek geheten. In december 1873 zijn de dijken rond de polder klaar en kan het droogmalen beginnen.

Dan volgt de eerste verrassing. Op 4 augustus 1873 wordt ten noorden van het Veenmeer (langs de huidige Botsholsedijk richting Botshol, net even voor de Proosdijerdwarsweg) aan de voet van de dijk opwellend water geconstateerd. Inspectie langs de dijk toont op zes meter onder het maaiveld een scheur. Ter plekke wordt de dijk meteen verzwaaard. Op 9 december 1873 op dezelfde plaats weer opborrelend water, maar nu is het gevolg dat een stuk dijk 120 meter landinwaarts schuift. Kennelijk is bij het aanleggen van de dijk bewust geen rekening gehouden met de waarschuwing uit 1808, want dan zou die dijk veel te duur geworden zijn en dat paste niet in het patroon van de bestuurders. Als rond 1877 in Groot Mijdrecht Noord delen van de ringdijk klaar zijn, wordt geprobeerd de dan drooggevallen stukken land aan de man te brengen. Maar al snel blijkt dat veel boeren vanwege aanhoudende kwel de hoge waterbeheerlasten niet kunnen opbrengen. In 1890 concluderen Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht dat de polder nooit drooggemalen had mogen worden.

STEEDS WEER EEN ANDERE BEHEERDER

In de achter ons liggende jaren zijn veel waterschappen gefuseerd en uitgegroeid tot grote organisaties die naast de van oudsher vastgestelde taken steeds meer ander werk hebben weten te vinden. Tussen 1868 en 1924 regeert in het gebied van de ronde venen het grootwaterschap De Ronde Venen. Daarna, tot 1976, is het waterbeheer in handen van het grootwaterschap Ring der Ronde Venen. Wanneer er dat jaar 21 kleine waterschapjes aan de ring worden toegevoegd wordt de naam veranderd in waterschap De Proosdijlanden. In 1992 neemt hoogheemraadschap Amstel en Vecht het roer over. Eind 1996 wordt besloten de taken van het hoogheemraadschap Amstel en Vecht, het zuiveringsschap Amstel en Gooiland, de provincie Utrecht en de stad Amsterdam onder te brengen bij het nieuwe hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV).

Links:

Logo waterschap
De Proosdijlanden

Rechts:

Logo AGV

Als voorwaarde wordt wel gesteld dat gemeentelijke taken zoals riolering, grondwaterbeheer en baggeren in Amsterdam gekoppeld moeten blijven aan de zuiveringstaak en het stedelijk waterbeheer. Het 30-koppige algemeen bestuur van AGV en het gemeentebestuur van Amsterdam komen dan overeen de belangrijkste samenhangende taken op het gebied van waterbeheer op te dragen aan een nieuwe stichting. Dat wordt de Dienst Waterbeheer en Riolering (DWR) die als werkgebied krijgt toegewezen zuidoost Noord-Holland, noordwest Utrecht en een klein deel van Zuid-Holland. Een gebied van ruim 700 km² waarin 1.2 miljoen mensen wonen. In 2006 gaat het waterschap AVG samen met het waterleidingbedrijf Amsterdam en DWR. Het nieuwe bedrijf heet dan Waternet.

MAAR DAN KOMT HET

In 1993 constateert systematisch kade-onderzoek van de Technische Adviescommissie Waterkeringen (1965) dat van de 18 km kades rond de polder Groot Mijdrecht er 17,5 km onveilig zijn. Daar wordt aan gewerkt, er is al 3,8 km verbeterd, laat het schap weten. Maar in 1995 zitten ze met de vraag hoe overtollig water uit de Rondeveense polders kwijt te raken. Heftige regenval in oktober en geen ruimte voor afvoer. In de nacht van 25 op 26 augustus 2003 is het weer raak wanneer in Wilnis 60 meter ringkade zo'n 7,5 meter afschuift en 230.000 m³ water een woonwijk binnenstroomt. Wie is er nou aansprakelijk en wie betaalt de kosten? AVG of de gemeente? Met die vragen begint een juridisch steekspel dat zijn weerga niet kent. Na veel geharrewar oordeelt de Hoge Raad in december 2010 uiteindelijk dat het afschuiven van de kade kwam omdat deze niet voldeed aan de eisen die in de gegeven omstandigheden gesteld had moeten worden, waarop de zaak wordt terugverwezen naar het Hof in Den Haag. In april 2012 komt dit met een tussenvonnis. AGV hoeft met droogte geen rekening te houden. Wel moet worden gecontroleerd of hun rapport klopt, want over de zorgvuldigheid waarmee GeoDelft het onderzoek heeft uitgevoerd zijn twijfels ontstaan. Volgens de

gemeente ligt het afschuivlak van het stuk dijk veel dieper dan wat GeoDelft beweert.

In 2008 laat AVG in haar jaarverslag weten dat zij op termijn (20-30 jaar) haar taken in en om polder Groot Mijdrecht Noord niet meer naar behoren kan uitvoeren als de inrichting niet grondig verandert. De bodemdaling geeft samen met de grote hoeveelheid kwelwater

Wilnis 2003 - De dijkschuiving

van ongewenste kwaliteit aanleiding tot grote zorgen over de duurzaamheid van de polder. De functie landbouw komt steeds meer in de knel doordat de bodem daalt en verdere peilverlaging niet meer verantwoord is als gevolg van de instabiliteit van de bodem en de grote opwaartse waterdruk. Nevenproblemen zijn het optreden van wateroverlast bij extreme neerslag in delen van de polder en de effecten van de klimaatveranderingen, zoals periodieke tekorten en overvloeden aan water. Met deze stellingname geeft AGV alsnog credit aan het toenmalige college van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht dat in 1890 constateerde dat de polder nooit drooggemalen had mogen worden en plas had moeten blijven.

EEN TIPJE VAN DE SLUIER

In 2011, na de zoveelste verzwaring van de waterschapslasten, rapporteert AVG een balanstotaal van 636 miljoen euro en een eigen vermogen van 35.753.919 euro. Bij het zien van die grote getallen rijst bij de burger onwillekeurig de vraag: "Als het waterschap zo goed in haar slappe was zit, waarom dan alsmaar die lastenverhogingen?" Het jaarverslag over 2011 licht een tipje van de sluier op. "Het beleid van AGV is erop gericht om met simpele maar slimme maatregelen sluizen en stuwen passeerbaar te maken voor vissen." Maar als we de begroting voor 2012 zien, dan lezen we: "De overgenomen rijks- en provinciale uitgaven van het hoogwaterbeschermingsprogramma en de muskusrattenbeheersing betekenen voor AGV een extra kostenpost van € 7,8 miljoen per jaar."

Een van de problemen bij het waterschap is dat hun doen en laten niet zichtbaar is voor de gewone burgers. Die moeten op internet afgaan op begrotingen en jaarverslagen vol technisch jargon, waar ze niks van snappen. Veelal zien ze alleen maar de rijtjes lastenverhogingen zoals ook nu weer op de meerjarenbegroting

tot 2017. AGV weet dat en probeert middels voorlichtingsbijeenkomsten daar wat aan te doen. Maar zodra er weer een stuk veendijk afschuift hebben die goedbedoelde voorlichtingen weinig waarde. De geschiedenis laat zien dat dit rond de polder Groot Mijdrecht, waarbinnen grote delen van Wilnis Veenzijde en het Mijdrechtse industrieterrein liggen, lang niet ondenkbaar is. Veen heeft de eigenschap bij droogte sterk te krimpen en gewicht te verliezen. Dit kan in een dijk scheuren veroorzaken waardoor deze kan verzakken of afschuiven. Zie de waarschuwing van landmeter Anthonie Verdam die dit in 1808 al constateerde. Intensieve controle op lekken, nathouden van veendijken en verankering met de ondergrond is het enige dat overblijft om in de regio droge voeten te houden. Hoe, waar en wanneer AVG dat in de Rondeveense polders gaat uitvoeren, is niet echt duidelijk. ■

Geraadpleegde bronnen:

- Streekarchief Vecht en Venen. Verslagen polder- en veenderijbesturen.
- Via internet: Jaarverslagen AGV, verslagen gerechtszittingen en publicaties dijkdoorbraak.

Lezersoproep

Dit jaar is het honderd jaar geleden dat het algemeen kiesrecht is ingevoerd. Tussen december 2017 en september 2019 zal er in ons land ruim aandacht besteed worden aan deze gebeurtenis. Wij doen op dit moment onderzoek naar de gevolgen van de invoering van het algemeen kiesrecht in onze regio. Wat betekende dit voor het plaatselijke politieke bestel? Welke partijen speelden in die periode een rol in de lokale politiek? Wie waren de mensen die destijds actief waren in de gemeentepolitiek?

Persoonlijke verhalen dragen ertoe bij om een goed beeld te kunnen krijgen. Wellicht dat er in de kring van de lezers van de Proosdijkoerier verhalen uit die tijd bekend zijn. Wiens grootouders of ouders waren raadslid, lid van een politieke partij of namen deel aan die verkiezingen? En hoe ging het er in die tijd aan toe?

U kunt uw bijdrage of reactie mailen naar piet.van.buul@planet.nl

Bij voorbaat hartelijk dank.

Een burgemeester die doctor werd

door Fred de Wit en Jan Rouwenhorst

Ruim 100 jaar geleden - op 19 juli 1916 - zag Johannes van der Haar in Utrecht het levenslicht. Zijn vader was politieagent. Na de lagere school volgde hij de vierjarige opleiding Meer Uitgebreid Lager Onderwijs (Mulo). Dit schooltype werd in 1968 - als gevolg van de zogeheten Mammoetwet, die betrekking had op een grootschalige onderwijsvernieuwing - omgedoopt tot mavo. Wat diploma's betreft, was Van der Haar een echte "stapelaar". In mei 1946 werd hij benoemd tot burgemeester van de gemeenten Mijdrecht en Wilnis. Hij was toen 29 jaar en een van de jongste burgemeesters van Nederland.

Na het behalen van zijn Mulodiploma ging Van der Haar in 1931 aan de slag op de gemeentesecretarie van De Bilt en in 1938 maakte hij de overstap naar de rijksinspectie bevolkingsregisters. Een jaar later behaalde hij zijn middelbare akte Staatsinrichting. Vervolgens werd hij ambtenaar bij het Ministerie van

Binnenlandse Zaken. Tijdens de Duitse bezetting was hij adviseur bij een uitgeverij en daarna werkte hij bij de Leidse Onderwijs Instellingen (LOI) als docent Staatswetenschappen.

"ZÉÉR GOED GEDRAGEN"

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Iman Padmos, burgemeester van Mijdrecht en Wilnis, door de Duitse bezettingsautoriteiten ontslagen. De functie werd in november 1943 toebedeeld aan de NSB'er Hendrik Jacob Doude van Troostwijk. Medio april 1945 nam de Wilnisse NSB'er Pieter Heijman het stokje nog voor korte tijd over. Beide NSB-burgemeesters werden direct na de oorlog opgepakt en geïnterneerd. Heijman werd ruim twee jaar later in vrijheid gesteld, Doude van Troostwijk kwam pas in 1950 vrij. Enkele dagen na de bevrijding werd de protestantse burgemeester Padmos in zijn ambt hersteld. Gezien zijn leeftijd was het duidelijk dat de benoeming van een nieuwe burgervader niet lang op zich zou laten wachten. Per 1 januari 1946 ging hij met pensioen. Eind 1945 schreef het bestuur van de katholieke kiesvereniging een brief aan de secretaris van de Koningin om de benoeming van een katholieke burgemeester te bepleiten. Als argument werd aangevoerd dat de

bevolking over enkele jaren overwegend katholiek zou zijn. Bovendien zou geen enkele ambtenaar katholiek zijn. De Commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht schreef de minister van Binnenlandse Zaken dat "J. van der Haar een voortreffelijk ambtenaar is, die bestuurlijke kwaliteiten heeft en zich in de oorlog zéér goed heeft gedragen. Hij zal ongetwijfeld een zeer goed burgemeester zijn." Johannes van der Haar was een van de 63 sollicitanten die hun interesse kenbaar hadden gemaakt. Op 16 mei 1946 ging Van der Haar aan de slag.

PUBLICATIES

Van der Haar was al zeven jaar burgemeester van Mijdrecht en Wilnis toen hij in oktober 1953 aan de Vrije Universiteit in Amsterdam het toelatingsexamen afgelegde om rechten te kunnen studeren. Studeren aan de VU lag voor de hand, niet alleen uit praktische overwegingen, maar ook vanuit zijn protestantse levensovertuiging. Van der Haar had inmiddels een groot aantal publicaties - meer dan 70 - over uiteenlopende onderwerpen op zijn naam staan, zoals over de grondwet, over de geschiedenis van volkstellingen, over de vermakelijkheidsbelasting, over de oprichting van crematoria, over het crematievraagstuk, over de taak van de burgemeester, over "zegt de Heilige Schrift iets over lijkverbranding?" en "om het behoud van de Christelijke zede". In 1957 deed Van der Haar doctoraal examens rechten. Tijdens de daaropvolgende promotieperiode zag burgemeester Van der Haar het niet als een probleem om ook leraar staatsinrichting aan het chr. Streeklyceum Buitenveldert te zijn en als docent les te geven aan politieopleidingen in Wassenaar en Den Haag.

"BIJ WIJZE VAN UITZONDERING"

Van der Haar kon hartelijk en geestig zijn, maar zich ook star opstellen en eigenmachtig optreden. Enerzijds stelde hij dat de representatieve kant voor hem de charme van het burgermeesterschap was, anderzijds was hij heel druk met zaken die weinig met zijn directe functie-uitoefening te maken hadden. Zou hij de ruimte benut hebben die zijn dunne politiek-bestuurlijke portefeuille hem bood? Vast staat dat opeenvolgende gemeenteraden het destijds nalieten Van der Haar daarover in het openbaar op de vingers te tikken. Van der Haar richtte zich vooral op het strak leiden van de vergaderingen, die wat hem betreft niet te lang moesten duren. Daar was hij goed in en hij was heel precies om aan te geven dat zaken "buiten de orde" waren om de bespreking daarvan af te hameren.

Van der Haar pakte alle ruimte die hij voor zichzelf zag en herhaaldelijk zelfs meer. Zo liet hij de plaatselijke middenstand in Mijdrecht duidelijk weten dat het hem een doorn in het oog was dat men vanaf de openbare weg op zondag achter de winkelruiten de etalage-uitstalling kon zien. Een neergelaten rolgordijn was wel het minste wat de detaillisten konden doen. Van der Haar maakte zich ook persoonlijk sterk voor het ophangen van het bordje met de tekst "Spreek vrijmoedig over God maar misbruik nooit Zijn naam" in het postkantoor, dat destijds in het gemeentehuis van Mijdrecht was gevestigd. De afwijzingen van zijn verzoek door de directeur en door het hoofdbestuur van het toenmalige staatsbedrijf PTT motiveerden hem des te meer om zich tot de minister van Verkeer en Waterstaat te wenden. Ook die weigerde aanvankelijk, maar de burgemeester hield stug vol. Na bijna anderhalf jaar corresponderen verleende de minister in augustus 1955 alsnog - "bij wijze van uitzondering" - toestemming het bordje op te hangen.

SAMENSPREKING OVER DE VIJVER

Ook bij de aanleg van de vijver met omliggend groen op de hoek van de Midrethstraat en de Mijdrechtse Hoofdweg in 1957 ging Van der Haar eigenzinnig te werk. Weliswaar had de raad een krediet beschikbaar gesteld "voor het afwerken van terreinen" in de

toenmalige nieuwbouwwijk, maar in de beleving van de raad en de beide wethouders was dat heel iets anders dan de aanleg van een waterpartij. Ze waren volledig buiten de plannen en de uitvoering daarvan gehouden. De onvrede die er onder raadsleden was, wist Van der Haar doeltreffend te neutraliseren: een besloten vergadering - waarvan de notulen ontbreken in het gemeentearchief - en een maand later nog een "samenspreking". De burgemeester benadrukte zijn idealisme om de gemeente mooier te willen maken en zijn vrees dat de verfraaiing niet door de raad zou zijn gekomen als die van tevoren van de kosten had geweten. De burgemeester betuigde spijt en benadrukte dat hij meer vertrouwen had moeten hebben in de wil van de raad om mee te werken. De totale aanlegkosten van de vijver en het plantsoen bedroegen nog geen 21.000 gulden, omgerekend ongeveer 9.500 euro. Het incident liep met een sisser af. Op het provinciehuis bleven de strapatsen van de burgemeester niet onopgemerkt. Meerdere malen wees het provinciebestuur het college van b. en w. terecht en "bij een en ander" ging de burgemeester "stellig ook persoonlijk niet vrijuit."

OPSTANDING DER DODEN

In februari 1964 promoveerde de burgemeester op het proefschrift 'Lijkbezorgingsrecht'. In zijn dissertatie stelde Van der Haar: "Van de begrafenis gaat een

krachtiger getuigenis uit inzake het christelijk geloof in de opstanding der doden (...) dan van de crematie." Nederland telde toen vier crematoria. Het was in Mijdrecht en Wilnis een publiek geheim dat Van der Haar een heel eigen invulling gaf aan het burgemeesterschap. Een van de opvallendste zaken was zijn onbereikbaarheid. Op de gemeentehuizen zou hij zelden aanwezig zijn en ambtenaren klaagden over deze situatie bij het provinciebestuur. In een van de rapportages staat: "Bij inspectiebezoek aan Mijdrecht en Wilnis kwam mij ter orde dat de gemeentesecretarissen van beide gemeenten slecht met Van der Haar te spreken zijn. Hij is praktisch altijd onbereikbaar. Op de secretarie treft men hem vrijwel nooit. Het enige dat hij aan Wilnis schijnt te doen is aldaar (2 x per week) spreekuur te houden. (...) De bewoners van Mijdrecht die hem in de eigen gemeente vrijwel nooit kunnen treffen, gaan nu maar naar Wilnis op 't spreekuur. Van der Haar schijnt zich bezig te houden met velerlei dingen alleen niet met zijn burgemeesterlijke betrekkingen, aldus de klachten die de inspectie bevolkingsregisters in Mijdrecht te horen kreeg. 't Zou jammer zijn als deze man een grotere gemeente zou krijgen."

"TE VEEL OP SCHOOL"

Midden jaren zestig verschenen er in diverse kranten eveneens berichten over de afwezigheid van de burgemeester en vooral over de gespannen sfeer op het gemeentehuis van Wilnis. Er zou sprake zijn van grote achterstanden in de financiële administratie van de gemeente. In een artikel van de katholieke avondkrant "De Tijd-De Maasbode" van 20 oktober 1965 werd de situatie getypeerd als: "Wilnis houdt zich van de domme. Secretaris te veel weg, burgemeester te veel op school, ambtenaren veel te lui." Als snel werd duidelijk dat de Wilnise wethouder P.G. van Dam met de pers had gesproken. Daarvoor was al sprake van "een raadhuis op stellen", zoals Piet Grundmann de kwestie typeerde in zijn bijdrage uit 2015 in de Proosdijkoerier. Ook op het Utrechtse provinciehuis werd alarm geslagen, omdat de kabinetschef en de Commissaris van de Koningin de negatieve publiciteit niet konden negeren. Er werd daar gesproken over "veelvuldige afwezigheid van de burgemeester, onder andere in verband met lesgeven aan een lyceum." Het college van Gedeputeerde Staten had de Commissaris eveneens geattendeerd op de onjuiste wijze waarop de burgemeester zijn taak vervulde. Eind oktober 1965 moest Van der Haar zich in Utrecht melden voor een gesprek met de Commissaris van de Koningin en uit de verslaglegging valt op te maken dat hem "duidelijk

(is) gemaakt dat zijn burgemeesterlijke taakvervulling niet in het geding mag komen door nevenfuncties. Er mogen ook beslist geen lessen meer bijkomen. De heer Van der Haar heeft hiervan goed nota genomen.”

GEHEEL TEN ONRECHTE

Om de schade te beperken, gaf de gemeenteraad van Wilnis op 29 oktober 1965 een bijzondere persverklaring uit. Daarin werd afkeuring uitgesproken over het gedrag van wethouder Van Dam, waardoor er een “sterk vertekenend” beeld was ontstaan. Burgemeester Van der Haar werd in het communiqué buiten schot gehouden: “De persoon van de burgemeester (is) geheel ten onrechte in de hier bedoelde aangelegenheid betrokken.” In het provinciehuis werd genoteerd: “De wethouder der gemeente Wilnis heeft in de raadsvergadering zijn excuses gemaakt dat hij wat te loslippig geweest was. Na een motie in de raad van die gemeente is de rust weergekeerd. (...) “Er gebeurt dus voorlopig verder niets.” Nog voor het eind van 1965 werd in de pers gemeld: “Burgemeester tekent bij. Wilnis ontevreden. Gezagscrisis in probleemdorp.” De gangbare reactie van burgemeester Van der Haar luidde steevast: “Geen commentaar.”

Vanuit het Mijdrechtse is bekend dat in opdracht van de burgemeester een speciale brievenbus met een grote opening in de gevel van zijn ambtswoning werd aangebracht. Zo konden de dikke enveloppen met gemeentestukken thuis worden afgeleverd en kon Van der Haar vanuit huis werken. Dat bespaarde hem vaak de gang naar zijn kamer in het gemeentehuis.

GEEN BURGEMEESTER MAAR DOCTOR

Het behalen van de doctorsgraad moet voor de burgemeester een hoogtepunt zijn geweest. Hoe is anders te verklaren dat het in De Ronde Venen ontbreekt aan een burgemeester Van der Haar laan, terwijl Mijdrecht wel een Dr. J. van der Haarlaan kent? Bij zijn vertrek werd deze grote wens van hem vervuld. Op het moment dat de inwoners van Mijdrecht en Wilnis drukdoende waren voorbereidingen te treffen voor zijn 25-jarig ambtsjubileum besloot Van der Haar in 1970 te solliciteren naar de vacante burgemeestersfunctie in het Zuid-Hollandse Voorschoten. In mei 1971 werd hij daar benoemd. Daarvoor had hij op diverse andere burgemeestersposten gesolliciteerd, zoals in de gemeenten Haarlemmermeer (1955), Veenendaal (1961), Zwijndrecht (1967) en Gouda (1969). Hieruit kan geconcludeerd worden dat Van der Haar zijn toekomstperspectief al binnen tien jaar na zijn installatie in 1946 liever elders zag. Van der Haar zou zelfs interesse

hebben getoond voor de functie van districtscommissaris van Nickerie, dat in het noordwesten van (de toenmalige kolonie) Suriname ligt.

“ENIGE BETEKENIS”

De raad van de gemeente Voorschoten liet over zijn benoeming in 1971 het volgende weten: “Wij hebben er (...) behoefte aan om langs deze weg uiting te geven aan onze gevoelens van onbehagen en teleurstelling dat er bij de benoeming met de wensen van de raad, die uitsluitend in het belang van Voorschoten naar voren zijn gebracht, geen rekening is gehouden. Welk hoger belang dan dat van deze gemeente met de beslissing zou kunnen zijn gediend vermogen wij niet in te zien.” Waarom dan toch die keuze? Op het Ministerie van Binnenlandse Zaken hoopte men dat de gepromoveerde Van der Haar - die inmiddels 54 jaar was - “misschien van enige betekenis (kan) zijn nu in de raad van Voorschoten vier academisch gevormde leden zitting hebben.”

FIETSEN AANMOEDIGEN

Na zijn benoeming in Voorschoten werd Van der Haar in Wilnis opgevolgd door Jan de Pree en in Mijdrecht door Dirk Haitsma. De beide nieuwe burgemeesters hadden ook een protestantse achtergrond. Van der Haar maakte in april 1980 gebruik van de zogeheten “vervroegde uittreding”. In september 1979 had Van der Haar al aan de koningin te kennen gegeven per 1 december 1979 van de regeling vervroegd uittreden gebruik te willen maken. Daar stak VVD-prominent Hans Wiegel als minister van Binnenlandse Zaken een stokje voor. De regeling was namelijk niet van toepassing op burgemeesters. Wiegel liet aan Van der Haar weten: “Mede gelet op de tijd die met een dergelijke wijziging gemoeid zal zijn, lijkt het raadzaam ermede rekening te houden dat u niet - zoals door u verlangd - per 1 december zult kunnen uittreden.”

In juli 1996 overleed Van der Haar te Apeldoorn. Een van de stellingen in zijn proefschrift uit 1964 getuigde van een vooruitziende blik en kan betrekking hebben gehad op het gebied van De Ronde Venen: “Het fietsen dient te worden aangemoedigd nu het de gelegenheid biedt tot lichaamsbeweging, het verblijf in de open lucht en het observeren van de natuur.” ■

Vinkeveen en Waverveen in 1933

door Fons Compier

De aanleiding om over 1933 te gaan schrijven bestaat uit het kennismaken van een gemeentegids van 31 bladzijden, die in augustus 1933 verscheen. Uiteraard met een stichtelijk voorwoord van de burgemeester. Daarin geeft G.E. Mühlradt opmerkelijk onomwonden de bedoeling met de gids aan: promotie van zijn gemeente, vooral als middelpunt van water- en hengelsport. Het lezen van de 31 bladzijden leidde tot interesse voor Vinkeveen en Waverveen in het zorgelijke jaar 1933 en het ligt in de bedoeling om daar enkele kortere artikelen aan te besteden. Dit eerste artikel bevat enkele onderwerpen, die nog met enige luchtigheid kunnen worden beschreven. In het vervolg zal vooral de grauwe ellende van het crisisjaar aan de orde komen en dan wordt het een geheel ander verhaal.

HENGELLENDE GEHEELONTHOUDERS

In een krantenartikel uit begin 1933⁽¹⁾ wordt verslag gedaan van het wedstrijdvissen 'in de wateren bij Vinkeveen' door de Geheelonthoudershengelaarsvereniging van de I.O.G.T. op zondag 8 januari 1933. Die initialen staan - zoals u weet - voor "Internationale Orde van Goede Tempeliers". Dat 'goede' was zeer

zeker niet vanzelfsprekend bij zo'n riddermonnik: de naam tempelier - zonder 'goede' - duidt immers op onmatige consumptie van alcoholica. De "I.O.G.T.", een wereldwijd genootschap van geheelonthouders, bestaat nog steeds. Het verloop van recepties e.d. bij onze historische vereniging doet vermoeden dat er niet zoveel van onze leden aangesloten zijn bij een dergelijke

H.H. Sportliefhebbers!!

HALT! HALT!

Wie zijn sport wil beoefenen op gebied van vissen, varen, zeilen en zwemmen, kome naar de

**Vinkeveensche- en
Proostdijer Plassen**

waar de Jacht- en Visscherij-vereeniging „de Goede Vangst“ de beschikking heeft over ± 700 H.A. water. Ook zeer mooie kampeerterreinen te huur per dag, week, maand en seizoen.

HET BESTUUR

Wie in 1933 beet had, kreeg dan wat de spelling aangaat méér aan de haak dan nu, je kon toen immers nog een heuse visch vangen!. En dit deed je dan exclusief als heer, gelet op dat "H.H.". Dat kan anno 2017 natuurlijk allang niet meer, zelfs de aanhef "Dames en Heren" is inmiddels op z'n retour, bij de NS. (kan dat nog wel, dat "z'n"?!)

HOTEL „RUIMZICHT“

TEL. 3 - - VINKEVEEN

Gunstig gelegen aan vaarwater bij de plassen

Verhuring van

Roeibootjes met aasvischjes

Prima consumptie Logies tegen billijke prijzen

Aanbevelend,,

M. A. VAN ZUYLEN

club. Hetzelfde zal ook hebben gegolden voor Vinkeveners, die in 1933 samen met toeristen de volgende horecagelegenheden middelen van bestaan wisten te verschaffen: Hotel Ruimzicht (M.A. van Zuylen) ; A. van der Weerden (Achter de Heul) ; Café Sportlust

(G. van Eyck) ; C. van Zwieten ; Hotel Buitenlust (Ph. van Zuylen) ; C. Breure, Wed. J. de Bree (Café Visschers-lust) en J. Turkenburg (alle drie aan de Zuwe) ; H. Th. Schockman en F.A.A. Schockman ('Hengeloord'), beide aan de Groenlandse kade ; J. Boele (Demmerikse sluis) ; Lunchroom J.G. van Dijk (Sporlaan) ; J. de Koning (Bondsgebouw, wijnen en likeuren) ; P. Catsburg (Café Het Meertje) ; J. Griffioen (Molen) ; A. Griffioen (Winkeldijk) en Hotel Bon ("Visch- en Vaarlust") eveneens aan de Winkeldijk.

Uiteraard werden in de jaren dertig de Vinkeveense- en Proosdijer plassen niet exclusief 'bevischt' door (groepen van) geheelonthouders. De hier afgebeelde kleumklaas heeft méér weg van een geheel -niet -onthouder....

DE WINTERS VAN 1933⁽²⁾

Het was maar goed dat de geheelonthoudende henge-laars op zondag 8 januari hun wedstrijd hielden, want een week later was er een vorstperiode ingetreden, die tot het einde van de maand zou voortduren. Eind januari kon o.a. ijsclub 'Voorwaarts' kortebaanwedstrijden uit-schrijven. Qua deelname liep het niet storm op 30 januari 1933, een koude dag met een minimumtemperatuur van 4,1 °C en een maximum van 5,6 °C, aldus weerverle-den.nl. Die + 5,6 °C duidt op dooi en de staat van de ijsvloer zou een verklaring kunnen betekenen voor de slechts 135 meter tellende baan; de korte baan-norm is 160 meter (mannen). Elf deelnemers hadden zich voor deze wedstrijden ingeschreven waaronder vier ingezetenen, Vinkeveners dus. Voor het afleggen had

men gemiddeld 13 seconden nodig. Winnaar Klaassen uit de Haarlemmermeer kon fl. 30,00 opstrijken. 'Local hero' A. Fronik Wzn. hield fl. 15,00 aan zijn verloren finale over en nr. 3 D. Tell ging met € 7,50 terug naar Zaandam (en niet naar Zwitserland, zoals de naam zou kunnen vermoeden). Het prijzengeld ad fl. 42,50 totaal zal voor "Voorwaarts" geen probleem hebben betekend, mede omdat de voorgaande jaren 1930, 1931 en 1932 geen schaatswinters hadden opgeleverd. En voor het innen van de contributie heb je geen hard ijs nodig. Het jaar 1933 bood zowel in januari als in december gretig benutte mogelijkheden tot het houden van o.a. kortebaanwedstrijden.

Daarbij kwam bij de schaatsclubs een opmerkelijke onwil tot samenwerking aan het licht en dat had nu eens niet met de nogal gebruikelijke tegenstelling katholiek - protestant te maken. Integendeel zelfs: de katholieke en protestantse lui in de ene ijsclub werkten eendrachtig samen om de katholieken en protestanten in de andere vereniging dwars te zitten. Zoals bijvoorbeeld op maandag 11 december 1933. Toen schreven 'Voorwaarts' en 'VIOS' tegelijkertijd een kortebaanwedstrijd uit. Wegens zeer geringe belangstelling heeft de 'Voorwaarts'- wedstrijd op de ijsbaan schuin achter de woning van dokter Pierrot toen geen doorgang gevonden. Onverkwikkelijke rivaliteit leidde ertoe dat 'VIOS' op 't Meertje en 'Voorwaarts' op donderdag 14 december 1933 wederom tegelijkertijd een wedstrijd, i.c. ringrijden voor paren, uitschreven. De "Voorwaarts"-wedstrijd is uiteindelijk niet gehouden. In het Woer-densch Weekblad van 20 december 1933 werd ge-klaagd over onverkwikkelijke toestanden, verhitte gemoederen en de noodzaak tot afstemming. Ruim 50 jaar later, tijdens de schaatswinters van 1985 en 1986,

waren inmiddels wel vormen van afstemming en samen-werking merkbaar, maar ook toen wenste men op die ge-bieden niet te overdrijven.....

BIJ DE VINKEVEENSE SCHAATSCUBS KWAM EEN OPMERKELIJKE ONWIL TOT SAMENWERKING AAN HET LICHT

Zonder overdrijving kan worden gesteld, dat armoede in het Vinkeveen van 1933 dominant aanwezig was. Dit

aspect komt in het volgende artikel uitvoerig aan de orde. Maar zelfs de schaatspret van 1933 werd erdoor gekleurd. Zoals al aangegeven, hadden Vinkeveners ruim 80 jaar geleden echt wel talent voor versnippe-ring en verdeeldheid, met als resultaat dat de kemp-hanen 'VIOS' en 'Voorwaarts' niet de enige twee clubs

waren: ook 'Thialf' en 'Eendracht maakt Macht' lieten onze voorouders er lustig op losschaatsen, op daartoe toereikend bevroren Vinkeveense wateren.

Het is veelzeggend: een gemeente van (per 1.1.1933) 4.404 inwoners, met maar liefst vier ijsverenigingen, waarvan er één destijds ook nog de naam 'Eendracht maakt Macht' aandurfde. Deze club, ook bekend als de IJscub Groenlandsche kade, scoorde regionaal nieuws door op dinsdag 31 januari 1933 een wedstrijd voor "behoeftigen" uit te schrijven. De prijzen bestonden uit twee zware vette varkens, welke "in geslachte deelen aan de winnaars werden uitgereikt". Een bericht, dat uitnodigt om er beelden en taferelen bij te bedenken. En dat gaat dan ook gebeuren.

Vinkeveen zat in 1933 ruim in de behoeftigen. Animo tot deelname genoeg, zou je menen. Maar er was in 1933 nog geen WhatsApp, e-mail, facebook en noem maar op: menig behoefte drommel zal onbekend zijn gebleven van de mogelijkheid tot aanvulling van het al te karige rantsoen. En voor die aanvulling moest je uiteraard wel hard(er) kunnen schaatsen. Maar kun je eigenlijk wel rap genoeg vooruit geraken op een alsmatig ontoereikend gevulde maag? En stel dat uzelf had mee willen doen, 84 jaar geleden. Geen voor de hand liggend idee: lezers van de Proosdijkoerier zijn immers stuk voor stuk 'onbehoefte' lieden. Maar desondanks probeert u een inschrijving te versieren. Edoch, die lui van "Eendracht Maakt Macht" zijn echt wel op hun hoede:

"Aan de Kaai ligt de achterdocht altoos te graai", vond men toen, in het dorp. Een onvermijdelijke vraag door de wedstrijdleiding, onderstreept dat: "Zeg joh, ben jij eigenlijk wel armoeig genoeg?!" Of wist men toen met stelligheid van elkaar welke graderingen van leegten er in de diverse huishoudbeurzen gaapten?! Het zou zomaar kunnen. En verplaatst u zich eens in de beleving van de arme drommel, die net buiten de prijzen viel. Want hij viel, in vrijwel gewonnen positie. Aan die vent op zwierbollen in de andere baan had hij een makkie: die gebruikte teveel ijs. Maar wél ijs met die fatale scheur minder. En wat de gemiste kwartfinale nog pijnlijker maakte: die gezwierbolde opponent kwam niet zolang geleden bij Johan Helling, de kleermaker op V.159 toch beslist wel de deur uit met 'kleeding naar maat'. Hoezo 'behoefte'?! We zien de geblesseerde pechvogel na de prijsuitreiking kleumend richting Kade een eind meelopen met de winnaar van de derde prijs. Die torst de gewonnen varkenskop op de schouder; bloederig nat sijpelt gestaag

JOH. HELLING - V 159, VINKEVEEN

KLEEDING NAAR MAAT

Heeren- en Dames Kleermakerij

MODERNE COUPE

PRIMA BEWERKING

STEEDS DE NIEUWSTE STOFFEN

GROOTE SORTEERING MODE-ARTIKELEN

via de rug uiteindelijk in zijn klompen. Bloederigheid mist nu eenmaal eigenschappen van bijvoorbeeld alcohol: het bevriest. De euforie van de winst maakt bij de winnaar van brons dan ook gaandeweg plaats voor eenzelfde ontredde als bij zijn gekneusde metgezel. Zwijgend loopt het duo via de Zuwe naar het dorp, de ene met lood in de schoenen, de andere met kruisend ijs in de klompen.....

Het jaar 1933 in Vinkeveen kende echter wel degelijk ook winnaars:

DE RONDE VAN 1933⁽³⁾

Tegenwoordig zou zo'n koers als een criterium worden aangeduid, de op zondag 8 oktober 1933 verreden wielervedstrijd over 80 kilometer: tien rondes van acht kilometer. Deze wedstrijd voor amateurs en onafhankelijken werd georganiseerd door A.S.C. De Germaan. Dat deze roemrijke Amsterdamse vereniging haar Nationale wegwedstrijd als "De Ronde van Vinkeveen" kon afficheren had te maken met de goede contacten met Dr. Pierrot en met Vinkevener Joris van Dijk (1898 -1966), in 1922 amateurkampioen van Nederland en ook deelnemer aan de Olympische Spelen van 1924 (Antwerpen. individuele wegrit). De Ronde van 1933 was een terdege voorbereid evenement en werd verreden onder de reglementen van de Nederlandsche Wiel-Unie (dus met 'sch', een streepje en nog niet koninklijk). Het college van B & W en Gedeputeerde Staten van Utrecht hadden hun toestemming tot de Ronde van Vinkeveen verleend.

Om 12:00 uur precies werd het startschot gelost door burgemeester G.E. Mühlradt. Het deelnemersveld bestond uit 100 renners, waaronder de toenmalige toppers bij de amateurs. De winnaar, Ben Duijker (1903 - 1990), had voor de 80 km 2 uur en 8 minuten nodig. Dat lijkt voor 2017-begrippen geen snelle tijd. Maar het parcours was niet mals: smalle wegen vol kuilen en met los grint in de vele bochten. Ben Duijker had in 1928 aan de individuele wegrit deelgenomen bij de Olympische Spelen in Amsterdam.

Vinkeveen was in de jaren dertig ook wel het strijd-toneel van een inmiddels in onbruik geraakte wielren-discipline, namelijk de grasbaanrace. Op 1 september 1935 vond er op het kermisterrein een dergelijk evenement plaats. Opmerkelijk, het onderdeel '100 ronden-wedstrijd voor ingezetenen'. Op toerrijwielen, ook dat nog. En gelet op het programma was er geen aparte krachtmeting voor behoeftigen....

In 1933 bestond bij de Amsterdamsche Sportclub De Germaan het streven om de Ronde van Vinkeveen jaarlijks tegelijk met de plaatselijke kermis te organiseren. Maar daarmee zou de ronde afhankelijk worden van het doorgaan van de kermis en dat was ook bijvoorbeeld in 1933 geen vanzelfsprekende aangelegenheid.

Over de perikelen rond deze kermis wordt in de volgende aflevering het een en ander opgenomen. ■

Noten:

- (1) Het Volk: dagblad voor de arbeiderspartij dd. 12.1.1933;
- (2) De schaatsgegevens zijn ontleend aan in januari, februari en december 1933 verschenen edities van Het Woerdensch Weekblad;
- (3) Het Volk: dagblad voor de arbeiderspartij dd. 7.10.1933 en 9.10.1933;

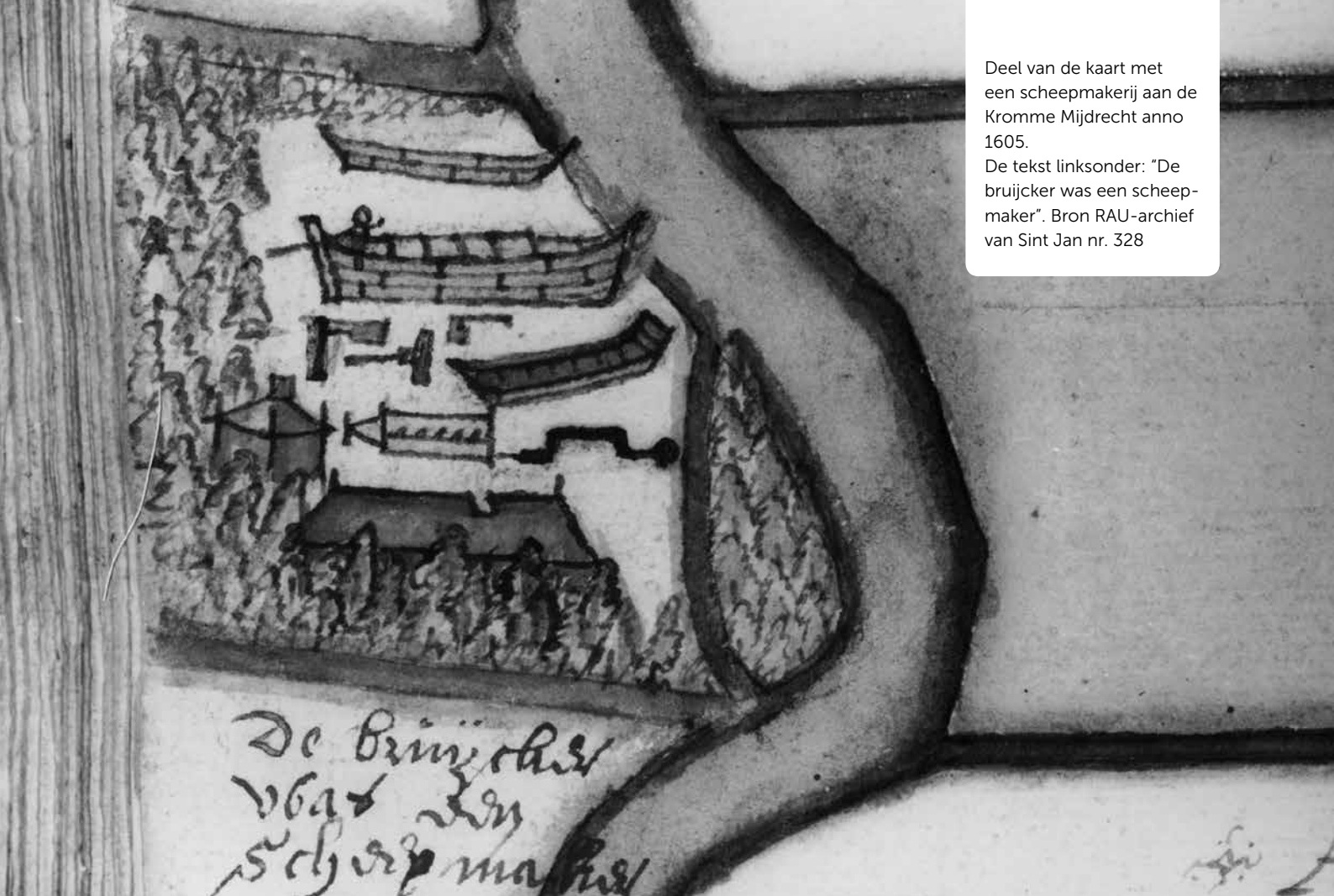

Rectificaties

Op ons vorige nummer reageerde de heer Voortwist uit Vinkeveen. Hij vertelde dat de familie Stoof niet al in de jaren vijftig in het Spoorhuis kwam wonen (pagina 78), maar later. Het informatiebord, dat sinds de opening van het Bellopad op 26 juni jl. aan het Spoorhuis hangt, vertelt dat de familie Stoof daar in 1968 kwam wonen. Eerder werd het Spoorhuis bewoond door wisselbeheerder/ machinist Kolenberg.

Mevrouw Gille uit Mijdrecht wees ons ook op een foutje. Het betreft pagina 62.

In de tweede kolom staat: "In 1927 heeft de heer Gille (van de 'Zender' en elektrowinkel) het huisje laten bouwen." Dit moet zijn: "In 1927 heeft de heer A. Gille (de molenaar) de huisjes laten bouwen". De heer Gerrit Gille vult hier bij aan: "Ook staat er dat de scheepswerf was waar nu de brug is, welke de nieuwbouwwijken Hofland en Twistvlied verbindt, maar dat klopt niet. Deze scheepswerf was waar nu vier woningen staan (twee keer twee onder één kap), ook zichtbaar op de foto net voorbij de stenen brug midden op de Kerkvaart (aan de andere kant waar de fam. Van Beek woont). Het is ook te zien aan het water: de Kerkvaart buigt zich vanaf De Hoef achter De Korn langs en dan weer rechtsaf naar de Dorpsbrug. Die afslag is ook duidelijk te zien. Je ziet ook dat bij die afslag er nog een aftakking rechtdoor loopt en die eindigde dan in een "kom" van water waar nu het complex De Korn staat. Bovendien konden schepen meel laden en lossen bij een tweede maalderij in Mijdrecht en die stond t.h.v. de Dorpsstaat (71), achter het woonhuis waar nu een dubbele winkel staat van een reisbureau en een kinderkledingzaak. De boten konden daar gewoon naar binnen varen..."

Deel van de kaart met een scheepmakerij aan de Kromme Mijdrecht anno 1605.
De tekst linksonder: "De bruijcker was een scheepmaker". Bron RAU-archief van Sint Jan nr. 328

De Amstel en zo voort ... [slot]

door Stef Veerhuis

Om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien waren veenlieden, vissers, boeren, tuinders en rietsnijders eeuwenlang afhankelijk van een vaartuig. Al naar gelang het beroep maakte ieder voor zich zijn eigen specifieke wensen kenbaar bij de plaatselijke scheepmaker. Dit verklaart de honderden typen en namen van vaartuigen die "op maat" werden gebouwd en waarvan sporen zijn achtergebleven in de archieven. Ter afsluiting van deze vijfdelige reeks is het laatste woord aan een drietal doorzitters uit Wilnis en Oudhuizen. Zij durfden het aan om met hun tijd mee te gaan en vroegen een hinderwetvergunning aan voor de bouw van ijzeren schepen.

UIT DE GRATIE

Naast bokken en pramen werd binnen de Ring een grote verscheidenheid aan zogenaamde "schuytjes" gebouwd. De praam is wellicht een van de oudst bekende platbodems, getuige de Latijnse naam "premere", dat zo veel betekent als "drukken" of "duwen" (met een vaarboom).

Bij de "kleine" scheepsbouw speelde naast onderling vertrouwen ook de afstand naar de scheepswerf een

belangrijke rol. Want bij calamiteiten of reparatie was er haast geboden. Zo nodig ging de scheepmaker op pad met kruiwagen en knecht. De trouwe, vaste klantenkring koos niet alleen voor een redelijke prijs, maar hechtte er waarde aan dat er begrip was in het geval dat het financieel een keer even niet meezat. Halverwege de negentiende eeuw raakte de bouw van houten schepen langzaam uit de gratie. Er was sprake van een kentering, die voor een deel het gevolg was van de

droogmakerijen en eveneens van de ontwikkelingen die de IJzeren Eeuw in petto zou hebben.

KOPJE ONDER

Ook in Wilnis en Oudhuizen bleven die ontwikkelingen niet onopgemerkt. De scheepmakers daar hebben keuzes moeten maken: stoppen òf met die nieuwe, nog onzekere ontwikkelingen meegaan. Duidelijk was wel dat het totale aanbod van houten vaartuigen inmiddels vele malen groter was dan de vraag.

Een treffend voorbeeld hiervan was de grote hoeveelheid vaartuigen op de werf van scheepmaker Klaas Hogenhout, die in 1799 overleed in Oudhuizen.

Toen werden er maar liefst 4 bokken, 8 baggerbokken, 15 vletbokken, 6 negenkorfs pramen, 3 zevenkorfs boerenpramen, 3 roeischuitjes, 4 beschuitjes, 5 zeilschuitjes, 3 open schuitjes, 3 's Gravenlandse bokken, 1 Rotterdamse praam, 1 aak, 2 turfeiker schepen en 2 turfpontschepen geveild.

Eenzelfde beeld tonen de executieveilingen in de notariële protocollen wanneer een scheepmaker financieel kopje onder dreigde te gaan. Een viertal scheepmakers heeft die naderende bui ongetwijfeld zien hangen, maar hoefde zelf geen keuzes meer te maken. Na hun

overlijden zou het voor altijd stil blijven op hun werf. Dat gold niet alleen voor de genoemde Klaas Hogenhout maar ook voor Willem van Nie, Jan Stam en Cornelis Bosman. Voor de laatstgenoemde ontplooide burgemeester Jacob van der Does persoonlijk de nodige initiatieven om diens werf alsnog uit de hand verkocht te krijgen.

VAKMANSCHAP EN AMBITIES

Na het overlijden van Jan Stam - op 7 oktober 1862 - was er weinig interesse om zijn scheepswerf voort te zetten. Uiteindelijk werd oomzegger Gerrit van Leeuwen, melkslijter in Amsterdam de koper-eigenaar, maar die had er heel andere plannen mee. Het wegvallen van deze scheepswerven zal door de klantenkring van de talrijke houten vaartuigen in Wilnis en Oudhuizen nauwlettend zijn gevolgd. Bovendien zal er zijn uitgekeken naar de komst van een nieuwe hellingbaas.

Dit onderwerp is zeker besproken aan de keukentafel van gemeentebode Maarten Haring senior, die ook veldwachter was. Zijn zoon Maarten had eerder Oudhuizen achter zich gelaten en in Boskoop emplooi

Een ansichtkaart uit 1914, de scheepmakerij van Haring in Oudhuizen

gevonden als scheepmaker. Maarten junior keerde in 1862 terug naar zijn geboortegrond. Daar startte hij in wijk 2 nr. 24 - na het overlijden van zijn moeder - zijn eigen scheepswerf. Het betrof de locatie achter de plek waar nu onze huisdrukkerij Avanti is gevestigd. De werf grensde aan de Ringvaart achter de Oudhuizerweg en die had verbinding met de Bijleveld.

Naast de bouw van houten vletten en schouwen, richtte Maarten junior zich vooral op de bouw van grotere schepen. Het verhaal gaat dat de eerste Wilnise Aak op zijn werf werd gebouwd. Het is kenmerkend voor zijn vakmanschap en ambities dat Maarten Haring in 1884 zijn eerste ijzeren pakschuit bouwde voor J.L. de Rooij uit Maarssen. Enkele jaren later (1891) diende hij - als eerste in de regio - een hinderwetaanvraag in en vroeg daarin vergunning om ijzeren schepen te mogen bouwen.

“TWE E HARINGEN”

Uit het scheepsmeet- en brandmerkregister wordt duidelijk dat er geen gebrek was aan opdrachten vanuit een wijde regio. Zo gleden er in de periode van 1884 tot en met 1925 ruim 50 schepen, van ijzer of staal en in alle gewenste typen en uitvoeringen in Wilnis van zijn helling.

Rond de eeuwwisseling deed vader Maarten de werf over aan zijn zoon Hendrik, die de scheepswerf heel toepasselijk omdoopte tot “De Twee Haringen”.

Er werden toen vooral aken en tjalken gebouwd. Deze schepen vervoerden veelal zand en grind dat uit de rivieren werd gebeugeld, turf uit Vinkeveen en zelfs basaltblokken voor dijkverzwaringen.

Inpolderingen en de beperkte afmetingen van sluizen leidden tot een teruglopende vraag en belemmerden de bedrijfsgroei. Maar Hendrik toonde inventiviteit. Bekend is dat hij eens de schutlengte van een sluis, met behulp van ‘n dekschuit, zeildoek en houten palen wist te verlengen. Zo kon het te lange vaartuig van een opdrachtgever alsnog geschut worden. De Provincie bleef doof voor zijn pleidooi om na het droogmaken van de Wilnise plas een nieuwe brede vaarroute aan te laten leggen. Dit was voor Hendrik Haring reden om uit te gaan kijken naar een andere locatie. Dit leidde ertoe dat hij de failliete scheepswerf van Hendrik Akerboom aan de Zuidkade in Boskoop overnam. In 1926 beëindigde Hendrik Haring de werkzaamheden van zijn bedrijf in Wilnis en veel arbeiders kwamen op straat te staan.

De daaropvolgende crisisjaren zullen eraan hebben bijgedragen dat er ook in Boskoop ingrijpende keuzes

Met recht een varend monument, de ‘VRIENDSCHAP’ van Gerard Meijer. Deze Wilnise aak, toen gedoopt als ADRIANA, liep in 1897 van de helling bij de Wed. M. Haring in Oudhuizen.

Bronnen Websites, Vriendschap - LVBHB Schepengalerij en afbeelding Kustvaartforum.com

gemaakt moesten worden. Hendrik Haring specialiseerde zich in de constructiebouw en de bouw van hooi en graanbergen, om vervolgens in 1980 een fusie aan te gaan met Grimbergen Holding B.V. in Alphen.

DURF EN VERTROUWEN

De tweede aanvraag voor een hinderwetvergunning om ijzeren schepen te mogen bouwen werd op 16 december 1891 ingediend door Jan Hendrik van Zutphen senior. Hij kwam uit een talrijk scheepmakersgeslacht en was afkomstig uit Achttienhoven. In 1850 liet hij zich inschrijven in het bevolkingsregister van Wilnis en hij vestigde zich in Wijk 1 nr. 86a grenzend aan de Wilnise Plas. Nu is dat hoek Pieter Joostenlaan-Burgemeester Padmosweg.

Een bepaalde zin in zijn hinderwetaanvraag moet aanleiding hebben gegeven tot het fronsen van ambtelijke wenkbrauwen. Men wilde namelijk een nauwkeuriger duiding van de aanvraag, die omschreven was als: *“In genoemde werkplaats komt een verplaatsbare veldsmidse hoofdzakelijk tot het klinken van bedoelde vaartuigen en daarbij behorend smidswerk”.*

Hoe simpel kan een antwoord dan zijn?

“Met toevoeging van het request heb ik de eer u meende te deels dat de inrigting is Uitsluitend tot bouw van ijzeren Schepen, waartoe een veldsmitse voortdurend verplaatst moet worden in de loos. Daar de inrigting

Deze ijzeren tjalk, hier varende op de Schie, werd in 1903 gebouwd door van Zutphen in Wilnis en was in de jaren vijftig eigendom van zandschipper Pieter Breedveld uit Krimpen aan de IJssel.

hoogst eenvoudig is en alles met hand kracht geschied is het moeielijk een nadere omschrijving te geven”.

KLINKZIEK

Het eerste ijzeren schip, de tjalk “IJsselstroom”, liep daar in 1892 van de helling en werd gebouwd voor G. de Jong in Wilnis. Toen vader Jan Hendrik in 1899 overleed, was er voldoende durf en vertrouwen aanwezig bij junior om het roer over te nemen. Maar in 1903 ging het mis bij de stalen tjalk “De enige zoon”, die gebouwd was in opdracht van F.A. Sinterniklaas in Vinkeveen. Het schip bleek namelijk “klinkziek” waardoor het lekte na de tewaterlating.

Het klinken van vaartuigen ging handmatig. In een verplaatsbare veldsmidse, die dichtbij het werk stond, werden de nagels eerst roodgloeiend gestookt. Dit deed men met twee of drie man. Een jongen, de nagelpieper, verhitte de klinknagels en reikte die met een tang aan, aan de man in de schuit. Deze plaatste de nagels in de voorgeboorde gaten en hield ze tegen met zogenoemde dolly. De derde man was de klinker, die met zijn klinkhamer van buitenaf de nagels verankerde. Hoe dan ook, men zal bepaald niet blij zijn geweest met de ontstane situatie. Niet alleen omdat er opnieuw aan gewerkt zou moeten worden, maar ook nog onvoorziene reputatieschade kan niet uitgesloten worden.

Mogelijk heeft dit er mede toe bijgedragen dat Jan Hendrik van Zutphen uit Wilnis vertrok. Op 28 december 1905 kocht hij de scheepswerf van Antonie Coenraad Bennik in Vreeswijk, daar bekend als De Klip.

Ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum ontving het bedrijf in 1956 de zilveren legpenning van de gemeente Vreeswijk als waardering voor zijn betrokkenheid bij het plaatselijk industrieel gebeuren. Begin jaren zeventig was er een gestage teruggang in de scheepsbouw. In een poging het tij te keren ging Van Zutphen in 1983 op in de holdingmaatschappij

Wat er de eerstvolgende twintig jaar met die “lekkende boot”, **DE ENIGE ZOON** is gebeurd, zal altijd wel een vraagteken blijven. Maar vanaf 1928 heeft de huidige Belgische eigenaar heel zorgvuldig een logboek bijgehouden. In dat jaar ligt de bewuste tjalk, inmiddels omgedoopt tot **VERTROUWEN**, op de helling bij de Scheepswerf en Machinefabriek Gebr. Van Zutphen in Vreeswijk. Om deze in opdracht van Harmen Cornsz. Hoogenhout uit Abcoude-Proosdij met vijf meter te verlengen en om tevens een 22 pk Kromhout gloeikop motor in te laten bouwen. In 1952 gaf een nieuwe eigenaar het schip de naam **WILLY** en vervoerde er zand en grind mee in de Zuid-Hollandse en Zeeuwse wateren. Vanaf begin jaren zestig werd het nog ruim twintig jaar gebruikt in de Groningse en Friese wateren onder de naam **NIEUWE ZORG**. Als het uiteindelijk in Amsterdam afmeert, leek het rijp voor de sloop.

Twee handige knutselaars dachten daar echter heel anders over. Zij brachten de omgedoopte tjalk **ELISE** terug in haar oorspronkelijke staat. De eerdere verlenging werd weer ongedaan gemaakt en de motor onderging een volledige revisie. Vervolgens komt het schip in handen van enkele kunstenaars en studenten en draagt dan de naam **SAMORAMA**. In 2003 werd de inmiddels 100-jarige tjalk opnieuw van een dreigende ondergang gered. Een bevlogen nieuwe eigenaar pakte het grondig aan. Hij liet het vaartuig schilderen, vernieuwde de tuigage, de zwaarden en het roer en gaf de tjalk de naam **VERTROUWEN** terug.

Wat een metamorfose 110 jaar later. De tjalk heeft zijn eerste naam terug en is hier onderweg naar de reünie 2013 van de LVBHB in Middelburg en Vlissingen (Register Varend Erfgoed nr. 2163).

Bron: Wikipedia © S.J. de Waard / CC-BY-SA-3.0
(via Wikimedia Commons)

KLIP B.Y., maar elf jaar later viel alsnog het doek. Het bedrijf met de naam Van Zutphen echter heeft nog steeds een vestiging in Woerdense Verlaat en houdt zich daar bezig met o.a. de bouw van luxe sloepen.

WATERBRIEF

Het voorafgaande leert dat vakkennis en doorzettingsvermogen heel belangrijk waren. Als dat in de familie kon worden gehouden, betekende dat een praktische voorsprong op anderen. Dit is dan zeker van toepassing voor het scheepmakers geslacht Veerhuis dat het - getuige de transcriptie van een zogeheten waterbrief - generaties lang vol wist te houden:

"Compareerde voor mij Dirck van der Scholl notaris 's Hoofs van Utrecht, residerende tot Mijdregt en de onder genoemde getuigen Jan Gerritse Veerhuys wonende alhier tot Mijdregt dewelcke bij dezen vercoft te hebben aan Pieter Evertsz Visch wonende in de Kaag in coopbekende aangestaan te hebben ene snebbeschuijt met zeijle en roer en verder gereedschap, voor en om de somme van 143 gulden en 3 stuivers ..."

Bron RAU 34-1-1598 de dato 2-7-1719.

Op 18 juni 1792 kocht diens kleinzoon Gerrit voor tweehonderd gulden "ene huizinghe geschikt tot drie woningen" onder het Gerecht van Willis. Drie jaar later liet hij een nieuwe schuur met helling plaatsen. Het is niet uit te sluiten dat zijn betrokkenheid tijdens de roerige jaren van de Bataafse Revolutie kwaad bloed heeft gezet in Wilnis en dat hij daarom werd gemeden.

In 1801 verhuisde hij naar Mijdrecht. Zijn scheepswerf in Wilnis kwam in handen van Ary Mars en na diens overlijden in 1810 werd de scheepswerf geveild. Koper was Cornelis Stofberg, die zijn zoon Gijsbert een gelegenheid bood om op eigen benen te gaan staan. Gijsbert hield het in 1841 echter voor gezien. De toen goedbeklante werf kwam opnieuw onder de veilinghamer. Willem Veerhuis, Gerrits oudste zoon, werd de nieuwe eigenaar in Wilnis en zijn broer Jan zette de scheepswerf voort op Bozenhoven in Mijdrecht.

Het was gebruikelijk dat scheepmakers aan de hand van tekeningen en/of modellen later de gewenste vaartuigen uitvergroot op schaal nabouwden. Dit model van een veenderschuitje werd gemaakt door scheepmaker G. Veerhuis in Wilnis en bevindt zich nu in de collectie van het scheepvaartmuseum.

HINDERWET EN BEZWAAR

Het was bijna vanzelfsprekend dat Gerardus - de zoon van Willem - de werkzaamheden van zijn vader zou voortzetten in Wilnis. Maar het kerende tij in de houten scheepsbouw hield in dat ook hij moest kiezen. Op 14 november 1892 diende hij een hinderwetaanvraag in om - net als Haring en Van Zutphen - ijzeren schepen te gaan bouwen op de locatie Wijk 1 nr. 9. Dat is nu ter hoogte van Burgemeester Padmosweg 204. Het antwoord dat Gerardus kreeg, was verre van bevredigend. Er was namelijk bezwaar aangetekend door het Parochiebestuur van de r.-k. kerk. Het kerkbestuur beargumenteerde dat het lawaai tijdens de bouw van ijzeren schepen hinderlijk en storend zou kunnen zijn bij de godsdienstoefeningen. Tegen werkzaamheden in de tussenliggende, stille uren had men kennelijk geen bezwaar. Zo bleef alles bij het oude en werd het een kwestie van overleven.

Een zorgvuldig bewaard gebleven werfboek over de periode 1899-1906 schetst een beeld over dat "overleven". Opvallend is de relatief kleine maar zeer vaste klantenkring. Een verklaring daarvoor kan zijn dat - gelet op allerlei data - het merendeel van hen geen haast maakte met het voldoen van de uitstaande rekeningen.

COULANCE EN GEDULD

Ook over de uitvoering van de werkzaamheden is informatie bewaard gebleven. Omdat er nog volop geveend werd, stond het onderhoud en de reparatie van bokken en pramen op de eerste plaats. Het overgrote deel van het bezigheden kan worden samengevat als "alles in en rondom het huis waar maar een spijker ingeslagen kon worden". Een haakje op de deur of een poot aan de melkkruk, een nieuwe steel aan de hamer, een horretje met blauw gaas, de trekzaag slijpen, een nieuw ledikant maken of nog gauw 24 koperen haakjes gaan bezorgen. Dat alles met in achtneming van coulance en geduld als het op betalen aankwam.

Op 29 mei 1899 werd melding gemaakt dat er een Paviljoenbok - groot 27 ton - was opgehaald en dat die op de helling lag voor grootschalig onderhoud. Aan de waslijst van gebruikt materiaal hing een kostenplaatje van fl. 55,65. Vervolgens had Gerrit Veerhuis er zo'n 90 uur arbeid ingestoken en zijn zoon Willem 31 uur. Voor die arbeid werd een uurloon van veertien cent in rekening gebracht. Pas in januari 1901 werd de rekening geheel voldaan. In die tussenliggende periode van anderhalf jaar toonde de scheepmaker zijn menselijkheid en vertrouwen. Want uit de rekeningen blijkt dat er tussentijds op de pof, ook nog vier paar kinderschaatsen werden geslepen, want wat konden die kinderen nou doen aan die openstaande factuur?

NEVEN UIT MIJDRECHT

Heel kenmerkend was het herhalende klussenpakket waar arbeid in werd gestoken. Een grote opdracht ging

Eind jaren vijftig ondernam Willem Veerhuis in Wilnis een laatste poging om met de bouw van arken te kunnen overleven en zo in te spelen op de grote vraag naar woonruimte.

hij zeker niet uit de weg, zoals het plaatsen van een nieuwe hooiberg. In februari 1905 vroeg de weduwe C. van de Haak hem een nieuw huis te bouwen, met alles erop en eraan. Daar was het kapitale bedrag van fl. 2168,69 mee gemoeid. Voor deze grotere klussen moest extra mankracht worden ingehuurd en van tijd tot tijd kon ook een beroep worden gedaan op de neven Jan, Rinus en Gert Veerhuis uit Mijdrecht.

Na het overlijden van zijn vader had Willem Veerhuis de langzaam dovende werf over genomen. In een laatste overlevingspoging werd eind jaren vijftig overgegaan op de bouw van woonarken om zo in te spelen op de grote woningnood. Toen dat niet aansloeg, moest Willem samen met zijn zoon Wilhelmus Gerardus onder ogen zien dat het op termijn ook voor hen weleens "over en uit" zou kunnen zijn, net als bij zo veel andere scheepsmakerijen in De Ronde Venen. Zo viel uiteindelijk ook het doek voor deze werf aan de Burgemeester Padmosweg. Wat restte was het zogenaamde "Gat van Veerhuis". Treffender kan dit verhaal niet eindigen. ■

Bronvermelding

- Binnenvaart, RVEN, Schepengalerij LVBHB
 - Proosdijkoerier september 2006 nummer 3
 - MMR Liggers en Brandmerk Register Startpagina
 - Notariële archieven RHC en RAU
- en met welwillende bijdragen van Ruut Louwers en Ben Freijters

AANKONDIGING

'De Ronde Venen en de Beeldenstorm'

12 september om 20.00 uur: lezing door Sander Wassing.
Oudheidkamer HV De Proosdijlanden, Croonstadtdaan 4a te Mijdrecht.

Veertig jaar Hofland Noord

door Johan Kortenaar

Ook nieuwbouwwijken worden oud. Op 23 september, Nationale Burendag vieren de bewoners van de Agaat het veertig jaar bestaan van hun straat. Met enige gepaste trots, want de Agaat was het eerst bebouwd in de Mijdrechtse wijk Hofland Noord.

Hoewel Mijdrecht in 1974 niet door de overheid in de Derde Nota Ruimtelijke Ordening als groeikern was aangewezen, nam in de laatste decennia het aantal inwoners fors toe. De gunstige ligging tussen Amsterdam, Utrecht, Haarlem en Hilversum maakte de plaats aantrekkelijk voor bedrijven en particuliere bewoning. Hofland Noord moest samen met daarna de wijken Twistvlied en Molenland de bevolkingsgroei opvangen.

De eerste paal voor Hofland Noord werd in maart 1976 geslagen door burgemeester Dirk Haitsma. Mijdrecht was in die tijd nog een zelfstandige gemeente en zou pas in 1989 opgaan in de gemeente De Ronde Venen. Gestoken in een lange, hagelwitte jas met bijpassende helm gaf Haitsma het startsein voor de bouw van de eerste bouwphase van de nieuwe wijk. In totaal ging het om de bouw van 270 huizen, waarvan 108 woningwetwoningen, 122 premiekoopwoningen en 40 kavels in de vrije sector.

Dirk Haitsma deed met zichtbaar genoeg zijn best, maar het decor van de feestelijke ceremonie was troosteloos. Zover het oog reikte was alleen een kale vlakte met ruige, wilde planten zichtbaar. Op de plek waar nu de straten Agaat en Parel samenkomen, stond ooit de oude boerderij van de familie Roeleveld. Door gemeentelijke aankoop en sloop van het woonhuis, de hooiberg en de schuren veranderden ook het erf en de landerijen van de boerderij in een deprimerende vlakte. Alleen een nog altijd aanwezige oude perenboom en een fraxinus (een es en een van de oudste bomen van Mijdrecht) herinneren nog aan het voormalige boerenerf.

Voor de eerste bewoners van de Agaat was het pionieren. Acht echtparen, die elkaar via via kenden vanuit

het Mijdrechtse, hadden zich verenigd in de stichting Eigen Woningbezit Mijdrecht, waardoor ze zich officieel als woningbouwvereniging - een eis van de gemeente voor de aankoop van grond - konden inschrijven. Ze verwierven de kavels en de bouw van de cascowoningen kon beginnen. De afspraak met de aannemer was dat de huizen water- en winddicht zouden worden opgeleverd, dus zonder verwarming, elektriciteit, toilet, keuken, badkamer en trappen tussen de verdiepingen. Voordat de woningen, met de nog aan te leggen achtertuinen grenzend aan de Dukaton, betrokken konden worden, moest er nog veel werk worden verzet, waarvoor de benodigde stroom vanaf

Op deze kale vlakte zou de wijk Hofland Noord verrijzen

De boerderij van de familie Roeleveld

een aftappunt van de bouw aan de andere kant van de straat met haspels de huizen werd binnengeleid. Het water, verzameld in emmers, volgde dezelfde route. Heel lang duurde het ongemak overigens niet, want eind 1977 konden de eerste echtparen al naar hun nieuwe woning verhuizen.

Misschien hoorde het bij de tijdgeest van de late jaren zeventig, dat de acht echtparen niet van elk idealisme gespeend waren. Hun stichting beheerde een stuk gemeenschappelijke grond, dat bestemd zou worden voor een speelterrein voor de kinderen en - denk aan de Fabeltjeskrant - een heus praathuis voor de avonden en het weekend. De gedachten waren mooi, maar al vrij snel werd de gemeenschappelijke grond, op een klein stuk na, onderling verdeeld en aan de achtertuinen toegevoegd. Dat niet alle grond werd geprivatiseerd is overigens de reden dat de stichting Eigen Woningbezit Mijdrecht op papier nog steeds bestaat, maar nu zonder notulen en vergaderingen.

Aan de andere kant van de straat vorderde de bouw gestaag evenals in de straten ten noorden van de Agaat. Zo ontstond geleidelijk een woonwijk, die alle kenmerken mee zou krijgen van de planologie uit de late jaren zeventig: ruim opgezet, veel groen en een afwisseling van rijtjeshuizen, geschakelde woningen, woonerven, twee onder een kap huizen en vrijstaande villa's. Het loont de moeite om in Hofland Noord een korte wandeling van een kleine drie kilometer te maken. De route voert eerst via bruggetjes en wandel-

paden over tochten en sloten langs een aaneenschakeling van kleine parken en groenstroken. Daarna is er aan twee zijden van de wijk een weids uitzicht op de weilanden. Wie oog heeft voor vogels komt in alle jaargetijden aan zijn trekken. Naast de gangbare tuinen- en parkvogels, in groten getale aanwezig, laten ook de grote bonte specht, de Vlaamse gaai en de groenling zich zien. In de trekmaanden in het voor- en najaar melden zich in de parkjes en de tuinen de koperwiek, de kramsvogel en de kneu, terwijl in de sloten bij de weilanden dan de smient, de tafel- en kuifeend, de brand- en kolgans en de imposante Canadese gans opduiken. In de zomer en het voorjaar is de kans groot om op de weilanden de grote zilverreiger, de watersnip of de grutto aan te treffen.

Geen slechte score voor een nieuwbouwwijk. Het is dan ook niet verrassend dat na veertig jaar nog vier van de acht echtparen van het eerste uur in de Agaat wonen. Hoewel, er zijn ook klachten. De Dukaton, ooit aangelegd als bouwweg voor Hofland Noord, maar al snel een belangrijke verkeersader na het gereedkomen van de brug over de Kerkvaart, zorgt voor geluidsoverlast en de hoge bomen langs deze weg nemen een deel van het zonlicht weg uit de achtertuinen. Het zijn voor de eerste bewoners van Hofland Noord de minpunten in de nog korte geschiedenis van hun wijk. Zij ervaren nu dat niet alleen nieuwbouwwijken oud worden, maar bomen ook. ■

De oudste straat van Hofland Noord: de lommerrijke Agaat

Wandelen in Hofland Noord

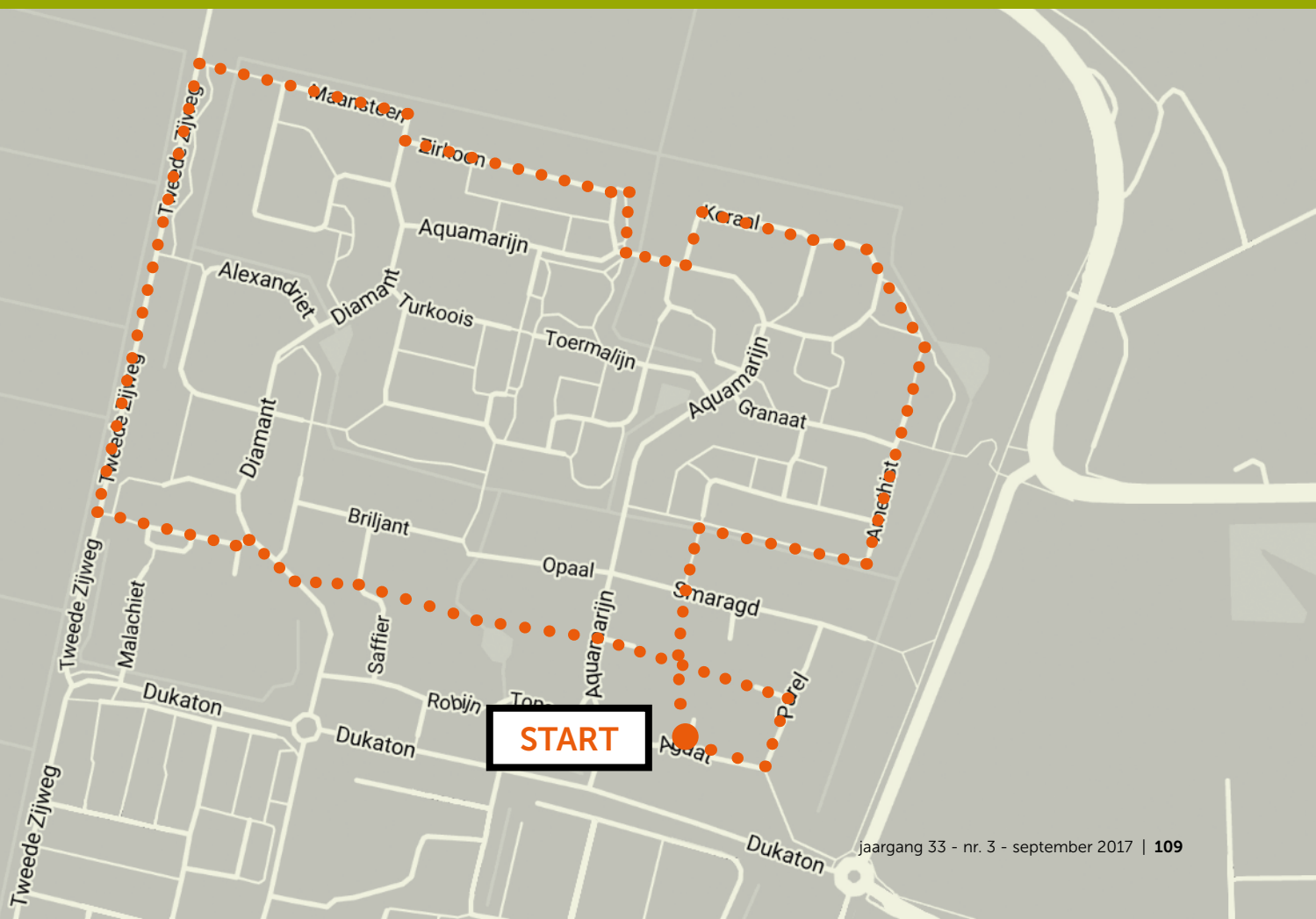
2,5 kilometer

De start van de wandeling is bij de parkeerhaven op de Agaat. Neem het voetpad, dat rechts langs het huis met nummer 28 loopt. Dit pad volgen door een parkje, blijf links van het heuveltje en steek vervolgens schuin de Smaragd over naar een ander voetpad. Ga het bruggetje over en dan direct naar rechts en het pad langs het water blijven volgen. Dit pad eindigt bij een straat: de Amethyst. Hier linksaf en steeds rechtdoor blijven lopen via de Granaat, langs een parkje en bij de T-splitsing links afslaan.

Bij het einde van het pad rechts aanhouden en de straat, de Koraal, ingaan. Bij het einde van de straat linksaf en na ongeveer 75 meter rechtsaf. Ga de brug over en neem direct na de brug het voetpad rechts. Na 100 meter links de straat Zirkoon in. Steeds rechtdoor tot het einde van de straat en daar rechtsaf. Ga de straat in met een weids uitzicht op de weilanden. Bij het einde van de straat rechtdoor en volg het voetpad over het bruggetje naar de Tweede Zijweg. Op deze weg links afslaan en deze weg blijven volgen tot het bord Mijdrecht/De Ronde Venen. Na 80 meter linksaf de straat ingaan die naar knooppunt 57 leidt.

Bij het einde van de straat rechts afbuigen naar een fietspad, dat langs het Veenlanden College loopt. Bij de vluchtheuvel de straat oversteken en dan rechtdoor over een pad en een stukje straat tot het bord Burg. Haitsmapark. Neem daar het voetpad, ga rechtdoor en dan linksaf het bruggetje over. Dan direct rechts afslaan en vervolgens bij de T-splitsing links. Negeer alle zijpaden tot het pad bij de Aquamarijn komt. Steek deze straat over en ga rechtdoor over het voetpad.

Steeds rechtdoor blijven lopen, langs een speelweide (rechts) en dan bij de straat, de Parel, rechtsaf. Volg deze straat tot aan de Agaat en ga daar rechtsaf naar de parkeerhaven, waar de wandeling is begonnen.

Alex van Ankeren brengt verleden in beeld

door Piet van Buul

Enige weemoed naar het verleden kan hem niet ontzegd worden. Hij groeide op aan de Croonstadtlaan in Mijdrecht. Van zijn ouderlijk huis, waar vader en moeder van Ankeren vijf zonen en twee dochters grootbrachten, is niets meer terug te vinden. Ook niet van de zadelmakerij van Kooy tegenover het station waar vader Van Ankeren werkte en waar zadels en leren zadeldekkjes gemaakt werden. Het stukje Mijdrecht achter het huidige gemeentehuis, omsloten door de Dorpsstraat, overgaand in Bozenhoven en de omgeving van de Croonstadtlaan is in de loop der jaren veranderd in een woon- en winkelcentrum. Vroeger was het daar een en al bedrijvigheid. Toen Alex een paar jaar geleden met pensioen ging wilde hij nog wel "wat te doen hebben". Hij was timmerman van beroep en had jarenlang in de bouw gewerkt. Het is dus niet verwonderlijk dat bepaalde oude gebouwen hem dierbaar waren. Dat waren bijvoorbeeld zijn ouderlijk huis, waar hij opgroeide en de Gereformeerde kerk op de hoek van de Bernhardlaan en de Hoofdweg waar zijn vader jarenlang koster was. Dat was ook het in 1977 gesloopte gemeentehuis, dat hij gewoon een mooi gebouw vond. Om iets van die oude herinneringen vast te kunnen houden, dook Alex in de maquettebouw.

**'NA MIJN PENSIONERING
MOEST IK TOCH
WAT TE DOEN HEBBEN'**

DE OMGEVING VAN DE CROONSTADTLAAN

Een pand uit die tijd, dat nog bewaard is gebleven, is dat van Arie Verkaik. "Dat huis lag aan Bozenhoven. Arie had er een kruidenierszaak," vertelt Alex. "Daar lag vroeger nog een behoorlijk grote tuin achter, waar Arie groenten verbouwde. Later heeft hij een deel van die tuin overgedaan aan de meubelmakerij van Verweij. Bij Croon Meubelen v/h F. Verweij werden meubels en tafels gemaakt, maar ook letterkasten en zetboken voor de grafische industrie. Na Arie Verkaik nam Jaap Verkaik de zaak over. Die begon een drogisterij. Na zijn overlijden heeft zijn vrouw de zaak nog enige tijd voortgezet maar inmiddels staat het winkelpand al lang leeg. Naast de winkel van Verkaik stond nog een kleine woning, waar nu een zaak voor afhaalmaaltijden in zit. Wanneer je dan de Croonstadtlaan

in gaat, stonden daar aan de linkerkant twee blokjes van twee woningen. Wij woonden in het eerste huis. Naast ons woonde de familie Arie Pauw. In het volgende blokje van twee woonden de familie Bras en de familie Jan Pauw. Jan werkte bij de sigarenzaak van Pieneman. Bras was metaalbewerker en werkte ook bij zadelmakerij Kooy. Voor het maken van de leren zadeldekkjes werd gebruik gemaakt van matrijzen. Die werden verhit zodat men de dekkjes uit de lappen leer kon

persen. Mijn vader ging daarvoor al heel vroeg naar de zaak om de ketels op te stoken. Op de hoek van de Croonstadtlaan woonde 'Tante Ant'. Tante Ant was de huishoudster van Nol van Doesburg van koekfabriek De Lindeboom. Nol woonde destijds in het grote huis in de bocht van Bozenhoven naar de Hoofdweg. Nol kocht de woning aan de Croonstadtlaan voor tante Ant uit dank voor bewezen diensten. Achter onze huizen liepen verschillende sloten die inmiddels allemaal gedempt zijn. Het hout voor de meubelfabriek werd hier

Foto pag. 104: Alex van Ankeren voor de maquette van het oude raadhuis

Foto boven: Luchtfoto anno april 1975 van een deel van de Mijdrechtse dorpskern. In de cirkel de woning van de familie Van Ankeren. Aan de overkant is de sloop begonnen. Links boven het oude raadhuis. (Foto gemeentearchief Mijdrecht)

Maquette links: het ouderlijk huis

Maquette linksonder: de School met den Bijbel

Maquette rechtsonder: het oude raadhuis (in wording)

vanuit de Achtervaart per boot aangevoerd. Jarenlang was drukkerij Verweij met de hoge kantoorstoren gezichtsbepalend voor dat deel van Mijdrecht. Het oude gemeentehuis van Mijdrecht stond aan de Dorpsstraat op de plek waar nu het huidige gemeentehuis staat. Daarnaast bevond zich het Verenigingsgebouw dat in gebruik was bij de Gereformeerde kerk Vrijgemaakt (Artikel 31). Achter in de Croonstadtlaan stond de kettingkastenfabriek van de familie G. den Hertog. Later is Den Hertog ook jasbeschermers gaan maken. Nadat ze hiermee gestopt waren, werd er overgeschakeld op het maken van kinderkleding. Men hield zich in die tijd volop bezig met het maken van fietsonderdelen. Zadelfabriek Kooy lag weliswaar net buiten het gebied van de Croonstadtlaan, maar naast de kettingkasten en jasbeschermers van Den Hertog maakte Arie de Graaf er fietsvelgen. Frans Verweij had er dus zijn meubelfabriek en Jo Verweij de drukkerij. Behalve het personeel van de drukkerij dat via de Dorpsstraat naar het werk ging, waren al die andere bedrijven bereikbaar via de Croonstadtlaan. Het was bij ons in de straat dus vaak een drukte van belang. Je kunt je bijna niet meer voorstellen dat dat nu allemaal weg is”, zegt Alex.

DE OVERKANT

Schuin tegenover de woning van de familie Van Ankeren stond de School met de Bijbel. Het schoolbestuur besloot in 1889 voor zevenhonderd gulden een oude directieket te kopen die dienst had gedaan bij de drooglegging van de Haarlemmermeer. De helft van het gebouw werd gebruikt voor de school aan de Croonstadtlaan, die op 1 augustus 1890 in gebruik werd genomen. De andere helft ging naar De Hoef. In 1913 werd er een nieuwe school gebouwd aan Bozenhoven. Het oude schoolgebouw aan de Croonstadtlaan is voor 3400 gulden verkocht aan melkboer Nol Berger. Alex: “Nol woonde naast de school. Daarnaast stond een klein huisje waar de familie Okkerse woonde. Daar weer naast stonden drie blokjes kleine huizen, die door de Katholieke kerk waren gebouwd ten behoeve van arme gezinnen. Daarachter lag een kroeg, waar mevrouw Reurings later een kruidenierswinkel begon. Mevrouw Reurings woonde naast de winkel en daarnaast stonden ook drie kleine kerkhuisjes. De huisjes die nu nog in de Graaf van Solmsstraat tegenover de Hema staan, hoorden daar ook bij.”

DE GEREFORMEERDE KERK

Aanvankelijk was het helemaal niet de bedoeling dat Alex een hele serie maquettes zou bouwen. In eerste instantie ging het hem om de Gereformeerde kerk op

de hoek van de Bernhardlaan en de Hoofdweg, waar nu het kerkgebouw De Rank staat. Alex: “Die kerk was ons als familie dierbaar. Mijn vader is daar zestien jaar lang koster geweest. Hij was lid van de uitvaartvereniging en fungeerde ook als drager bij begrafenissen. Enkele van mijn broers en twee zussen zijn in die kerk getrouwd. Voor mij dus redenen genoeg om van de kerk, die in 1972 gesloopt is, een maquette te maken.” Voordat Alex aan de slag ging dook hij in de geschiedenis van de kerk. Die begon al in 1912 toen dominee J. van Loo aan het kerkbestuur vroeg om een nieuwe kerk te bouwen. Het duurde nog tot maart 1918 voordat architect Honders uit Nigtevecht opdracht kreeg om de kerk te ontwerpen. De bouw werd begroot op 27.627,50 gulden. De kosten liepen uiteindelijk op tot ongeveer 35.000 gulden. In september werd de eerste steen gelegd door de heer G. Pieneman en op tweede Paasdag 1919 werd de kerk officieel in gebruik genomen. In 1922 werd er een nieuw orgel geplaatst. De organisten speelden geheel gratis maar de orgeltrappers ontvingen een vergoeding van vijf gulden per jaar. In 1933 werd er een elektrische windvoorziening voor het orgel aangeschaft en werden de orgeltrappers overbodig. Voor het bouwen van de maquette kon Alex beschikken over uitgebreide bouwtekeningen en een bestek. Hij bouwde de kerk op een schaal van 1: 25. Dat betekende dat vooral het interieur een enorm priegelwerk werd. “Maar wel heel leuk om te doen,” zegt Alex. “De kerk had 322 zitplaatsen, dus er moesten nogal wat bankjes gemaakt worden. Daarbij moet je vaak ook creatief zijn. Zo heb ik de orgelpijpen van breinaalden gemaakt. Een deel van het dak ligt er los op zodat het interieur ook goed te bekijken is.”

HET OUDE RAADHUIS VAN MIJDRECHT

Op 14 maart 1876 kocht de gemeente Mijdrecht van de heer Van Geijn een stuk grond, gelegen aan de Dorpsstraat, om een nieuw Raadhuis met een Post-

en Telegraafkantoor te bouwen. Op 4 juli 1876 had men het plan voor het gemeentehuis rond. De totale begroting kwam uit op ongeveer 29 duizend gulden. Op 2 september 1876 ging de provincie akkoord en op 11 januari vond de aanbesteding plaats. Timmerman Hendrik Griffioen werd de aannemer. 1 maart 1877 werd gestart met de bouw door het slaan van 240 heipalen van 10 meter lengte. Het Raadhuis werd opgeleverd op 25 februari 1878. De eerste raadsvergadering vond er plaats op 18 april 1878. De aanbouw van het Post en Telegraafkantoor kwam gereed op 30 juni 1908. Het gebouw heeft honderd jaar dienstgedaan en is per 3 januari 1977 gesloopt.

“Ik heb het oude raadhuis altijd een heel mooi gebouw gevonden,” zegt Alex. “Vandaar dat ik besloten heb om hiervan ook een maquette te maken. Na enig speurwerk bleek in de archieven in Breukelen veel informatie aanwezig te zijn. Zo vond ik er het complete bestek en de bouwtekeningen. Dat maakte het voor mij wel een stuk makkelijker om de maquette te maken. Ook hier heb ik een afneembaar dak gemaakt zodat het mogelijk is om ook het interieur te bekijken.”

DE SMAAK TE PAKKEN

Bij diverse gelegenheden werden de maquettes tentoongesteld. Daaruit bleek dat veel mensen het erg leuk vinden om nog eens terug te kijken op markante gebouwen die inmiddels verdwenen zijn. Het gevolg was dat Alex de smaak te pakken kreeg. Nadat hij het ouderlijk huis aan de Croonstadlaan weer tot leven had gewekt, ging hij aan de slag met de Christelijke lagere school aan Bozenhoven, die als vervanging van de school aan de Croonstadlaan dienst ging doen. De school, waarvan nu niets meer terug te vinden is, werd op 14 augustus 1914 in gebruik genomen. Het gebouw stond op de plek schuin tegenover de Hema, naast het pand waar nu de fotograaf is gevestigd. Ook hiervan heeft Alex de benodigde informatie uit de archieven kunnen opduiken. De school had vier lokalen en in elk lokaal stonden twintig schoolbanken voor in totaal veertig leerlingen.

HET HUYS TEN PROOSTE

Het gebied van de huidige Ronde Venen is ongeveer zevenhonderd jaar bestuurd door proosten. Fred de Wit heeft hierover een interessant boek geschreven dat in 2015 is uitgegeven door de Stichting Proosdijer Publicaties. In het boek is een hoofdstuk gewijd aan ‘het Huys ten Proste’, later eenvoudig aangeduid als ‘het proostenhuis’. Over het Proostenhuis is vrij weinig bekend. Het zou tegen het eind van de twaalfde eeuw,

na de boerenopstand van 1273-1274, gebouwd zijn. Alleen over de naam bestaat zekerheid, want er zijn geen bronnen bekend hoe het gebouw eruit heeft gezien. Aangenomen wordt dat het proostenhuis heeft gestaan achter de Janskerk in Mijdrecht op de plaats waar nu een kantoor staat en waar zich de Ringvaart, een groenstrook, de Rondweg en de parkeerplaats bevinden. Het moet

een oud kasteel geweest zijn, maar het is onduidelijk of het al direct in steen is opgetrokken of dat het in het begin een houten gebouw was. In de annalen komen wel aanwijzingen voor over de functie van het proostenhuis en over de geschiedenis van verwoesting en wederopbouw. Op basis van die verhalen heeft Alex, in nauwe samenwerking met onderzoeker Fred de Wit, een idee ontwikkeld over hoe het proostenhuis er mogelijk uit heeft gezien. Vervolgens heeft hij daar een maquette van gemaakt. “Bij deze maquette heb ik me dus niet kunnen baseren op bouwtekeningen of oude foto’s. Op basis van wat er wel bekend is zou het er zo uitgezien kunnen hebben. Mensen die de maquette bekijken, kunnen hun fantasie de vrije loop laten,” aldus Alex.

Om zo veel mogelijk mensen te laten genieten van zijn kunstig gemaakte maquettes, heeft Alex het raadhuis en de gereformeerde kerk ondergebracht in het Poldermuseum van Jan Compier in Waverveen. In de Oudheidkamer staan de maquettes van de school en het proostenhuis. ■

Bronnen:

- Gesprek met Alex van Ankeren
- Fred de Wit: De Ronde Venen 700 jaar bestuurd door proosten (2015)
- Saskia van Ginkel en Hans Lagers: Geschiedenis en architectuur De Ronde Venen.
- Powerpoint presentatie van de maquettebouw Raadhuis Mijdrecht

De Roode Vos in de Schans

door Chris Woerden

In de Schans te Uithoorn kijkt het beeldje 'de Roode Vos' naar het Rechthuis. Het is een schepping van de Uithoornse kunstenaar Gerard van Hulzen (11 08 1946/ 17 08 2015) naar het origineel dat jarenlang boven de ingang van de tabaksfabriek "Jan de Ruyter" prijkte.

Vanaf 1580 genoot men van tabak door het pijpen en later door het snuiven gevolgd door het pruimen¹ van tabak. Na 1850 deed de sigaar zijn intrede, na de Tweede Wereldoorlog gevolgd door de sigaret. In de achttiende eeuw werd in Nederland volop tabak geteeld, bijvoorbeeld in Veere en Amersfoort². Toch verdween de inheemse teelt eind achttiende eeuw, omdat de tabaksoorten niet zo geschikt waren voor de pijp en sigaar, maar prima voor snuiftabak. Het gebruik daarvan nam echter toentertijd in rap tempo af.

1664 - Pijprokers, Quiringh G. van Brekelenkam (Rijksmuseum)

Amsterdam was al snel de overslagplaats en handelsbeurs³ van Europa, dus het centrum van de tabakshandel. Ook de tabakshandelaren die met de Uithoornse fabriek zaken deden kwamen uit Amsterdam. "Jan de Ruyter" was bekend om zijn bijzondere kwaliteit pruimtabak.

De bereidingswijze van pruimtabak vertoont veel overeenkomsten met de bereiding van snuiftabak. De in Nederland geteelde tabak was er bij uitstek voor geschikt. Zowel pruim- als snuiftabak werd gebruikt op plaatsen waar vuur verboden

was (schepen, leger, hooiberg, turfwinning, mijnen), waar men de handen vrij moest houden of het gebruik van de kleipijp te kwetsbaar was. Tot 1921 werd de tabak verkocht uit potten, daarna moest de winkelier gesloten pakjes tabak met banderol verkopen. De aanpassing van de tabaksaccijns in 1922 en de daaropvolgende crisisjaren betekenden de doodsteek voor veel lokale sigarenfabrieken. Tabaksfabriek "Jan de Ruyter" was een van die talloze lokale fabriekjes met een eigen beeldmerk: de Roode Vos.

De Roode Vos van Gerard van Hulzen

VLAMINGH KIEBERT EN JAN DE RUYTER

"Jan de Ruyter" werd in de eerste helft van de negentiende eeuw gesticht⁴ en stond in de bocht van de Schans naar Amsteldijk-Zuid te Uithoorn, recht tegenover Het Rechthuis. In de Gemeentegids van 1936 adverteerde Jan de Ruyter (JDR) met de volgende tekst: 'langer dan een eeuw handhaafde Jan de Ruyters Tabak zich door haar prima kwaliteit'. Wij mogen dus aannemen dat de fabriek tussen 1825 en 1835 van start ging.

De eerste eigenaar van de tabaksfabriek over wie zekerheid bestaat was François Vlamingh Kiebert. Naast bezit in de Schans had Vlamingh Kiebert ook grond en een woning in de Dorpsstraat, het huis Sjalom, Dorpsstraat 36, waarvoor hij in 1851 de eerste steen legde. Ook elders in de omgeving bezat Kiebert grond en onroerend goed.

1935 - Stoomtabaksfabriek
Jan de Ruyter met De Rode Vos
in de hoekconsole (collectie SOUDK)

Langer dan een eeuw
handhaafde
Jan de Ruyter's
Tabak
zich door haar prima Kwaliteit

Jan de Ruyter – Tel. 370, Uithoorn

Links 1930 - Tabaksfabriek in de Schans (coll. J. Verhoek)

Boven 1936 - Advertentie in de Gemeentegids (coll. SOUDK)

Op 27 maart 1828 kocht François Jeronimus Vlamingh Kiebêrt het Heerenhuis Schans 25. De tabaksfabriek ertegenover kwam op 30 mei 1839 ook in zijn bezit. Op 22 oktober 1858 verkocht hij de 'aanhorige gebouwen ingerigt tot woning, winkel en pakhuis met tuin en erve', plus de tegenover het huis staande fabriek en pakhuis begrepen voor 8000 gulden aan zijn zoon Marten Pieter Vlamingh Kiebêrt (1833-1884). Deze was op 20 mei 1858 in Uithoorn getrouwd met Johanna Wunder, de dochter van de dominee. Beide echtelieden waren toen 24 jaar oud. Johanna Wunder overleed vrij snel en in 1861 hertrouwde Marten met Justina Wilhelmina Blom. Zij was een dochter van Petrus Johannes Blom, medisch doctor te Utrecht. Er is geen overeenkomst met de joodse familie Blom die het pand Dorpsstraat 36 vanaf 1899 bewoonde. Marten overleed op 28 april 1884 in Utrecht, waar hij met zijn vrouw en drie minderjarige kinderen aan de Maliebaan woonde. Zijn weduwe verkocht de opstallen in de Schans aan de Amsterdamse koopman Johannes Hermanus Wilhelmus Laarman. De tabaksfabriek wordt in de stukken niet genoemd; Laarman duikt in 1938 weer in ons verhaal op.

De tabaksfabriek is dus van 1839 tot 1884 in handen geweest van de familie Vlamingh Kiebêrt. Het zou kunnen dat de fabriek toen al "Jan de Ruyter" heette (zie periode Smelt). Gezien de bouw van de nis waarin de Roode Vos stond, zou dat beeldmerk al vanaf de bouw van het pand kunnen dateren. Maar wat heeft een rode vos met de familie De Ruiter of Vlamingh Kiebêrt te maken? Ik heb het nog niet kunnen achterhalen. Ook over de periode 1884 en 1910 heb ik geen eigenaren kunnen vinden.

DE PERIODE BROM

In 1907 verkoopt de Staat der Nederlanden zowel aan pastoor Gebbink als aan Franciscus Xaverius Josephus Schillemans (tabakshandelaar uit

Amsterdam, zie periode Smelt) enkele delen van het aangeplempte stuk grond in het Zijdelmeer alsmede een deel van het water. In 1910 schreef de bedrijfsleider van de tabaksfabriek "Jan de Ruyter", Emmanuel Brom, zich als bewoner van Thamerlaan 2 (het Witte Huis) in de gemeente Uithoorn in. Op dat adres had hij in 1907 een mooi nieuw huis laten bouwen, aan de rand van het Uithoornse bovenland vlak bij het Zijdelveld, de doorgaande weg naar Aalsmeer. Brom woonde er met zijn vrouw Catharina Sinnige en hun dochtertje Ria (11-12-1908) en zoon Harry (20-02-1913). Tevens woonden zijn schoonmoeder (mevrouw Smelt), zijn zwager en schoonzus bij hem in. Emmanuel Brom was vanaf 1930 de enige beherende vennoot. De familie Brom vertrok op 7 september 1938 naar Lisse; de "nieuwe weg" langs zijn voordeur was al aanwezig.

1920 – Het Witte Huis aan de Achterdijk (Thamerlaan 2) (coll. J. Verhoek)

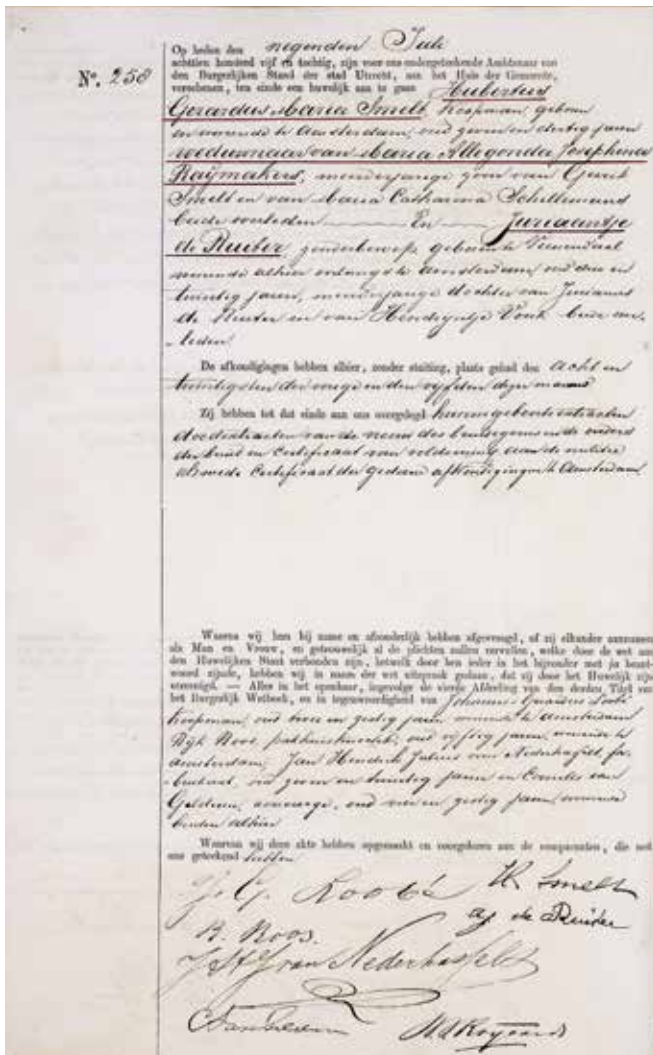
1920 – Het Witte Huis gezien vanaf de Dorpsstraat (collectie SOUDK)

DE PERIODE SMELT

In november 1938 waren J.P.M. Smelt en J.H.W. Laarman de (nieuwe) eigenaren van de winkel in de Schans tegenover de tabaksfabriek. Smelt was daarnaast enige eigenaar van de andere percelen waaronder de fabriek geworden. Hij moest Brom tot aan diens overlijden een jaarlijks pensioen betalen van 400 gulden. Dat Smelt de tabaksfabriek overnam is niet vreemd, immers een dochter van Maria Sinnige-Smelt (Cato) was getrouwd met Emmanuel Brom. Waar kwam de familie Smelt vandaan?

Gerrit Smelt (Amsterdam 12-04-1808 / Bergen op Zoom 30 11 1878) trouwde op 13 mei 1828 in Amsterdam met Maria Stallijkman. Na het overlijden van Maria hertrouwde Gerrit op 1 augustus 1842 te Oosterhout met Maria Catharina Schillemans. Uit dit tweede huwelijk werden zeven kinderen geboren, waaronder Hubertus (Amsterdam 20-01-1848 / Borgvliet 24-12-1908). Deze Hubertus trouwde in 1873 met Maria Raymakers, de weduwe van Bernardus Smelt (een zoon uit Gerrits eerste huwelijk met Maria Stallijkman). Na het overlijden van Maria hertrouwde Hubertus op 9 juli 1885 te Utrecht met Juriaan (Juliana) de Ruyter

Heerlijke koffie.
 Wie fr°. Heerlijke geurige Koffie wil drinken, zende f 2.60 voor 1 prachtige blikken Bus, inh. 2½ K°. Aroma koffie (Boonen). aan de Nederl. Stoom-Koffiebranderij te Uithoorn. (9605)

1904

Gulden's Portorico.
 Stoomtabaksfabriek
JAN DE RUYTER
 Uithoorn, levert bij minstens 3 pond fro. tegen ontv. postw. Scheurkalender gratis. (2054)

1913

Voor wie het rooken een genot is neemt **ALLEEN** Jan de Ruyter's Tabak Diegene die pruijt gebruike **ALLEEN** Jan de Ruyter's J. D. R. VAN UITHOORN

(Veenendaal 05-12-1861 / Bergen op Zoom 02-04-1907). Voornoemde Hubertus Smelt werkte in de tabakshandel; ook zijn vrouw Juriaan kon het familie-kapitaal vermeerderen: zij won in de staatsloterij 25.000 gulden. Juriaan Smelt-de Ruyter zou heel goed in verband gebracht kunnen worden met de naam "Jan de Ruyters Tabaksfabriek".

Uit het eerste huwelijk van Hubertus Smelt met Maria Raymakers werd Hubertus junior geboren (05-06-1874 / Hilversum 29-07-1923). Junior en senior waren werkzaam in de tabakshandel. Deze Hubertus junior trouwde op 16 februari 1905 met Johanna Hopster (Amsterdam 13-01-1873 / Hilversum 14-11-1946).

< 1885, 9 juli
 Huwelijk Hubertus Smelt en Juriaantje de Ruyter

1957 - De fabriek bestaat 130 jaar. Personeelsfoto (foto Hennie de Groot, collectie SOUDK)

Links met bril: dhr. Blom. Met tabakszak: Huub van Vliet. Geheel rechts zittend achter elkaar Jan en Kees de Groot. Midden achter staand: Frans Kortekaas. Overige namen die genoemd worden: Henk en Maarten v/d Ham (de jongen achteraan?), Nap de Vries, onbekende.

Hun vierde kind was Josephus Smelt (10-02-1911 / 01-08-1992) die met Augusta Wernekinck trouwde (zie verder).

Ook de tak van Bernardus Smelt, de broer van de als allereerste genoemde Gerrit Smelt, is verwant met de tabaksindustrie en Uithoorn. Bernardus was getrouwd met Catharina Maria van Vliet (1813-1897). Hun oudste kind Maria Smelt (1845-1916) trouwde met Hermanus Sinnige (1840-1887). Hun dochter Cato Sinnige trouwde met Emmanuel Brom. De 'oude mevrouw Smelt' (Maria Gerarda Gertrudis Sinnige-Smelt) woonde in bij haar dochter Cato in het Witte Huis te Uithoorn.

Maar hoe kwam de tabaksfabriek aan de naam Jan de Ruyter? Het is verleidelijk om deze te zoeken via Juriaan (Juliana) de Ruyter. Zij is geboren in Veenendaal, vanouds een plaats met tabakshandel, en trouwde in 1885 met Hubertus Smelt.

Juriaan was de jongste van negen kinderen uit het huwelijk van Jurianus de Ruyter (10-09-1821 / 12-02-1862) en Hendrijntje Vonk. Op internet wordt ene Jan de Ruyter genoemd als "bedrijfsleider" rond 1886.

Een broer van Juriaantje heette Jan (11-10-1856 / 12-11-1899) doch deze stond in 1893 te boek als marinier. De grootvader van Juriaantje heette eveneens Jan de Ruyter (1780 / 23-04-1841) maar als beroep wordt voor hem "wolkammer" opgegeven. Gezien de data komt alleen broer Jan in aanmerking voor de toeschrijving "bedrijfsleider". Dat laat onverlet dat hun grootvader de

fabriek omstreeks 1800 gekocht zou kunnen hebben en in 1839 weer doorverkocht aan Vlaming Kiebert inclusief de merknaam "Jan de Ruyter".

Aanvankelijk had de koffiebranderij en tabakskerverij een regionale functie. Men zette snuif-, pruim- en pijptabak af, verpakt in papieren zakken. Later voegde men sigaren en shag aan het assortiment toe. In de

fabriek van Jan de Ruyter fermenteerde en sneed men de tabak zelf tot allerlei rookwaar. De tabaksoorten, afkomstig uit Sumatra en Virginia, werden betrokken van Amsterdamse tabaksmakelaars en verwerkt tot smakelijke melanges.

Een onderhandse acte uit 14 juni 1933 gaat over het zakelijk recht om 'werken in stand te mogen houden, strekkende tot geleiding, transformatie, verdeling of levering van electriciteit'. Op oude foto's is het bord aan de gevel met deze mooie tekst te zien. Na de Tweede Wereldoorlog veranderde het tabaksgebruik ingrijpend. De komst van de Amerikaanse en Engelse sigaret betekende het einde van de pruim- en snuifcultuur en het failliet voor kleine regionale tabaksmerken. In 1950 werd de winkel opgeheven en ging men over op grossierderij in tabaksartikelen. In 1956 werd slechts 9.424,88 gulden winst gemaakt, een dramatische terugval, want die bedroeg in 1949 nog 21.030,05 gulden. Aan sigaren was er ten tijde van de verkoop van de fabriek aan de gemeente Uithoorn nog voor een waarde van 12.718,75 gulden aanwezig. Aan banderollen (belasting) 4.581 gulden. Aan de uitgavenkant stonden onder meer de post lonen (12.134,71 gulden) en reclame (539,19 gulden).

Het loonboek uit 1949 geeft een overzicht van het personeelsbestand.

- J. H. de Groot, Beatrixlaan 12 (19-04-1901)
loon per week f. 47,- / 4 minderjarige kinderen
- H. de Groot (14-10-1931),
loon f. 15,60, gekomen september 1945
- M. v/d Ham, gekomen in 1906 (23-11-1892)
loon per week f. 40,94 en 1 minderjarig kind
- F. Kortekaas, Amsteldijk -Zuid 1,
gekomen in 1928, (26-06-1911?) loon f. 38,44
- M. Plasmeijer (23-04-1932), gekomen 30-12-1946,
loon f. 13,92
- J. Plasmeijer (14-03-1932) gekomen 23-10-1948,
loon f. 13,92
- H. Kok (07-03-1932), gekomen 01-11-1948,
loon f. 13,92
- A. v/d Neut 24-04-1932, gekomen 25-08-1947,
loon f. 13,92
- C. Haak (16-06-1932), gekomen 03-03-1947,
loon f. 13,92
- E. de Jong (03-03-1931) gekomen 23-10-1948,
loon f. 15,60
- A. v/d Helm (19-02-1929), gekomen 17-02-1947,
loon f. 84,50
- Wijnand de Vries en Huib van Vliet worden ook elders genoemd.

Op 22 april 1955 gaf de gemeenteraad toestemming tot aankoop van de tabaksfabriek, vanwege het belang van de volkshuisvesting (!). Josephus Petrus Maria Smelt (Emmalaan 8) ontving 26.000 gulden van de gemeente Uithoorn voor het fabrieksgebouw en vier woningen met erven (Schans 20, 22, 24, 26 en 28). De fabriek werd op 1 juli 1956 overgedragen. De Roode Vos werd na zo'n 130 jaar van zijn vertrouwde plekje gehaald en dook onder in het gemeentehuis, zeer tot verdriet van Piet Schijf van de Boterdijk, de sloper van de fabriek. Schijf was na enkele jaren gelijktijdig gewerkt te hebben als tuinder en werknemer van de

1955 - De tabaksfabriek in verval (coll. Soudk)

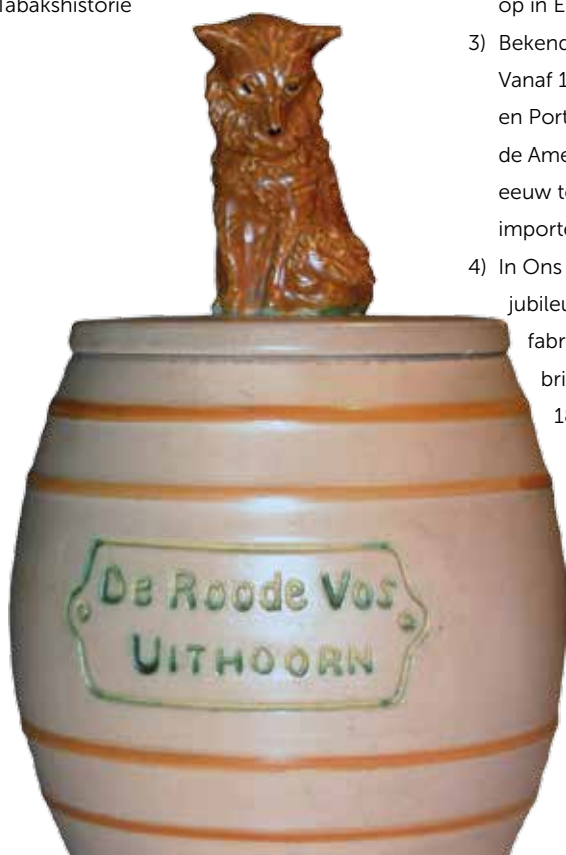
1960 - Sloop!
Foto P. Berends

Teerunie geheel overgeschakeld op de anjercultuur. De tabaksfabriek was zijn eerste sloopwerk. Hij bleef het kwekersvak nog een tijdlang trouw, maar langzamerhand kwam een steeds groter deel van zijn warenhuizen (kassen) vol te staan met materialen uit slooppanden. Dat ging ten koste van zijn anjers. Bij de ontwikkeling van Meerwijk moest het bedrijf verkassen naar het industrieterrein in Uithoorn. Het bedrijf bestaat nog steeds en floreert uitstekend. ■

Bronnen

- Genealogie van de familie Smelt, 1986 door G.J.A. Smelt te Oss
- Stichting Nederlandse Tabakshistorie
- Informatie Huib Smelt
- Ons Weekblad

Noten

- 1) Voor snuiftabak worden tabaksbladeren gesponnen en gevlochten tot een karot (wortel). Na het sausen van de karot werd deze meerdere jaren bewaard en uiteindelijk maalde de snuifmolenaar er snuif van. Deze werd verkocht uit deltsblauwe potten. Het mengsel van verschillende tabakken zorgde voor het aroma van de snuif. Snuiven was vooral onder vrouwen populair.
- 2) In Amersfoort groeide het aantal telers van vijftig in 1636 naar tweehonderd in 1680. De streken rond Nijmegen, Elst, Wageningen, Amerongen en Arnhem-Rhemen waren uitzonderlijk goede teeltgebieden. De kennis van de tabaksteelt deed men op in Engeland of van in Amsterdam wonende Engelsen.
- 3) Bekende tabaksbeurs was het gebouw Frascati in Amsterdam. Vanaf 1600 tot 1880 kwamen er tabaksoorten uit de Spaanse en Portugese koloniën naar Amsterdam en later aangevuld met de Amerikaanse Virginia en Maryland-tabak. Eind negentiende eeuw tot aan de onafhankelijkheid van Indonesië in 1948 importeerde men de tabak van Sumatra, Java en Borneo
- 4) In Ons Weekblad van 22 februari 1957 stond een artikel over het jubileum van Maarten van der Ham, die in 1905 op de tabaksfabriek kwam werken. Er wordt foutief geschreven dat de fabriek is opgericht in 1728. Dat moet een zetduiveltje (moet 1827) zijn. Ook het volgende gezegde werd aangehaald: Moeder: „Man wat zit je toch te pruimen, wil het eten er niet door?” Vader: „Jan de Ruyters heerlijk slaatje, zit er telkens voor.”

Uitreiking eerste exemplaar 'Analyse van de Manuscriptkaart van 1782'

door Dick Koeleman

De officiële overhandiging van het eerste exemplaar van het boekwerkje van Dick Koeleman 'Analyse van de Manuscriptkaart van 1782' is op donderdag 23 november 2017 in de Croonstadlaan 4a te Mijdrecht. Voor genodigden is de zaal open om 19.30 uur; het officiële gedeelte begint om 20.00 uur. Bij het decembernummer van onze Proosdijkoerier krijgen al onze leden/abonnees het boekwerkje als decembergeschenk meegeleverd.

De 'Manuscriptkaart' van 6 december 1782, ook wel de 'Nieuwe Caart van de Groote Rondeveense Polders' is gemaakt door Gerbrand Praalder. Dick Koeleman maakte een uitgebreide analyse van alle onderdelen en details die op deze kaart te zien zijn.

In heldere bewoordingen geeft Koeleman een toelichting op de symbolen en namen, die op de kaart te zien zijn. Achtergronden van de productie, de geschiedenis en omzwervingen van de kaart, de verving, bebouwing, hooibergen, molens, rivieren, kanalen, familiewapens, bruggen, kerken en nog veel meer krijgen onverkorte aandacht. Rijk geïllustreerd met uitsneden van de diverse details en aangevuld met een losse minireproductie van de kaart is dit boekje een waardevol historisch document, dat de geïnteresseerde lezer met veel plezier zal lezen, herlezen en bestuderen.

De kaart is een zogeheten manuscriptkaart, dat wil zeggen dat hij met de hand getekend is en er maar één of enkele kaarten van gemaakt zijn. Van deze

Manuscriptkaart uit 1782 zijn er maar twee gemaakt, waarvan er één nog niet gevonden is. Deze kaart lijkt vooral gemaakt te zijn om de grenzen en oppervlakten van de verschillende polders aan te geven. Aan weerszijden zijn de adellijke wapenschilden van de heren Heemraden getekend. Op de kaart lezen we dat deze een kopie is van een kaart uit 1769, gemaakt door Teunis Wittenberg, landmeter van Holland. 'Onze' kaart is dertien jaar later gemaakt door de Utrechtse landmeter en cartograaf Gerbrand Praalder. Beiden waren 'gesworen' en 'geadmitteerde' landmeters.

Algemene vergadering

Aan de leden van de Historische Vereniging "De Proosdijlanden".

Hierbij wordt u uitgenodigd voor een ledenvergadering, die zal worden gehouden op

Donderdag 16 november 2017, in de Oudheidkamer, Croonstadtlaan 4a te Mijdrecht, Aanvang 20.00 uur

Agenda

1. Opening door de heer R. Blans, voorzitter
2. Verslag van de ledenvergadering van april 2017
Dit verslag is in te zien via onze website
3. Bespreking beleid
 - a. Verslag van de activiteiten
 - b. Voorstellen activiteiten 2018
De diverse stukken zijn eveneens in te zien via onze website, deelpagina 'bestuur'
4. Bestuursverkiezing
Er zijn dit jaar geen bestuursmutaties
5. Bespreking en vaststellen van de begroting 2018
De financiële stukken leggen wij ter vergadering ter inzage. Mocht u vooraf inzage willen hebben in de begroting dan kunt u contact opnemen met onze penningmeester, de heer J. van Breukelen
6. Rondvraag en sluiting

Pauze

Na de pauze volgt de lezing van de heer Van Kessel over de Oude Hollandse Waterlinie (zie ook volgende pagina).

LEZING:

De Oude Hollandse Waterlinie door Hans van Kessel

Speuren in het landschap van Dooijersluis tot fort Nigtevecht.

We kennen de Stelling van Amsterdam, de Grebbelinie, wellicht de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de IJssellinie. De Oude Hollandse Waterlinie was de eerste in deze reeks.

Het heeft lang geduurd voordat deze linie in de belangstelling kwam te staan. Waarom was er wel belangstelling voor de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie en niet voor de Oude? In het landschap is er weinig van te zien, dus ging Hans van Kessel naarstig op zoek naar sporen. We kunnen nu een aantal plaatsen met enige zekerheid aanwijzen. In zijn verhaal gaat hij onder meer terug naar de zeventiende eeuw.

De Gouden Eeuw; de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden was een van de machtigste landen. Na de vrede van Münster in 1648 steeg de welvaart en nam de macht toe. Maar ... in het rampjaar 1672 kwam er oorlog met Frankrijk, Engeland en met de bisschoppen van Münster en Keulen. De verdediging, vooral tegen de Fransen, vond plaats door het onder water zetten van grote delen van het land om te voorkomen dat de vijand de grote steden kon bereiken. Voor het eerst werd op grote schaal gebruik gemaakt van inundaties.

De Fransen kwamen in november. Vanuit Utrecht, dat op 21 juni was veroverd, vielen ze het gebied binnen. Vanuit Nieuwer ter Aa konden ze op 4 november 1672 Demmerik via de Ter Aase Zuwe bereiken. Daar werd ter hoogte van het huidige café De Schans kwartier gemaakt. De opmars liep van Vinkeveen naar Waverveen. Vervolgens naar Botshol, Baambrugge en Abcoude. Ter hoogte van het huidige (toen nog niet bestaande) Fort Nigtevecht werd Nigtevecht binnengevallen. Hoe heeft het zover kunnen komen dat Waverveen, Botshol, Baambrugge, Abcoude en Nigtevecht onder de voet werden gelopen? Op deze en andere vragen rond de waterlinie geeft Van Kessel zijn antwoorden.

Inmiddels is er ook een stichting OHW, die de Unie van Vestingsteden heeft opgericht. Er loopt een OHW-wandelpad door onze gemeente. In 2022 is het 350 jaar geleden dat de Oude Hollandse Waterlinie is ontstaan. Een mooie gelegenheid voor hernieuwde aandacht.

De lezing is op donderdag 16 november en begint rond 20.45 uur na de algemene ledenvergadering in de Oudheidkamer aan de Croonstadtlaan 4a te Mijdrecht.

Nieuwe leden

Een kleine toelichting is wel op zijn plaats deze keer. We hebben halverwege 2017 ruim 1150 leden. De bijzondere toename van dit jaar is bijna in zijn geheel te danken aan de overstap van bijna honderd leden van de Stichting Oud Uithoorn / De Kwakel. We hebben u hierover eerder geïnformeerd. De sinds december bijgeschreven leden zijn:

H. J. Fokkens	Wilnis	J. van Dalſen
G. R. Peelen	Abcoude	Mw. M. J. A van Duikeren - de Groot
J. Ph. Dalmeijer	Almere	C. Duren
Mw. Zaal - Kas	Amstelveen	A. J. Gitzels
J. J. Birnie	Amsterdam	R. Haak
H.M. Brat	Amsterdam	L. Heijlman
P. A. J. Schat	Amsterdam	Hertog Jan op 't Water
T. Verhoek	Amsterdam	Het Hooge Heem
C. L. Th. Verkerk	Amsterdam	H. G. Holstein
E. Engel	Emmen	A. van Huik
St. Meerhistorie	Hoofddorp	M. Huisman
F. D. Scheppers	Hoogeveen	C. A. M. Jagt
Mw. C. A. Lek - de Groot	De Kwakel	Mw. E. de Jong - van Vliet
C. H. J. Lek	De Kwakel	R. Jongmans
T. Maijenburg	De Kwakel	J. Koeleman
S. Plasmeijer	De Kwakel	A. en H. J. Koster- Fortuin
J. M. Doorn	Kudelstaart	Mw. L. Koster - van Schaik
G. J. Röling	Kudelstaart	Mw. L. Kroon - Veddegaal
Mw. A. A. Röling - Blok	Kudelstaart	P. S. de Kruijf
T. B. Werf	Kudelstaart	J. Lakerveld
St. Oud Leimuiden	Leimuiden	Mw. J. Lakerveld - v. Beek
F. P. M. Tuijnburg	Purmerend	F. A. J. Lek
P. Ruyter	Ruinen	H. van Luinen
J. Wentink	Uden	A. Mars
G. H. Spruijt	Vinkeveen	J. Mollema
Gen. Oud Zandvoort	Zandvoort	C. J. van Olst
Dhr. Th. van Zanten, Em. Pf.	Rees, Dtsl.	C. van der Oord

En de volgende leden, allemaal woonachtig in

Uithoorn:

C. J. Albers
W. E. Aston
B. Baarschers
A. Bakker
B. L. Berkemeijer
S. Beuse
H. Bezuijen
Mw. C. J. M. Bezuijen - Könst
Bibliotheek Uithoorn
H. E. Bik
H. Bosch

A. R. de Pee
R. A. Rahn
Mw. M. J. Rossenberg - Smit
J. W. Samson
Mw. A. N. Schat - Spek
Mw. D. Schermerhorn - Jongmans
H. Smelt
J. A. Smit
J. A. Smit (inderdaad 2x)
A. Sparnaay
R. Spook
J. Steenkamp
J. F. S. Straman

Nieuwe leden [vervolg]

G. Sijtsema
Mw. T. S. Terpstra - de Jong
A. M. Tijdeman - Hardon
K. Tijsterman
J. P. L. Vader
Mw. J. A. Valk - Tijssens
G. Valkenburg
B. J. M. Verhaar
C. Verhorst
H. Vermaas
Mw. R. van der Wilk - de Meijer
H. D. Woelinga
C. M. M. Woerden
A. Zaal
A. van Zadel

Ook lid worden?

Bel dan naar 0297 - 282190 of stuur een e-mail naar administratie@proosdijlanden.nl

"U gaat uw lidmaatschap van de Historische Vereniging De Proosdijlanden aan voor onbepaalde tijd en dat lidmaatschap wordt telkens automatisch voor een jaar verlengd. Daar hoeft u niets voor te doen. U kunt uw lidmaatschap opzeggen uiterlijk vier weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar. Als lid van de vereniging ontvangt u De Proosdijkoerier en na aanmelding hiervoor via de website ook onze digitale nieuwsbrief".

Doelstelling van de vereniging

De vereniging stelt zich tot doel belangstelling te wekken voor de geschiedenis van De Ronde Venen en een stimulerend aandeel te leveren in de ontwikkeling van de regionale en plaatselijke geschiedenis in de ruimste zin.

Copyright

Overname van artikelen uit de Proosdijkoerier is toegestaan mits met uitdrukkelijke toestemming van de redactie.

**Inleverdatum kopij volgende nummer:
1 november 2017**

COLOFON

'De Proosdijkoerier' is een kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden', geregistreerd onder ISSN 1388-7165.

Hoofredactie

Dhr. Jaap Meulstee
Adres: Conincksmeer 5, 3645 WG Vinkeveen
E-mail: jaapmeulstee@ziggo.nl

Tekstredactie

Dhr. Jan Rouwenhorst

Vormgeving

Dhr. Jaco Kroon - Pijl14 grafisch ontwerp
E-mail: info@pijl14.nl
Website: www.pijl14.nl

Drukwerk

Drukkerij Avanti Wilnis
Website: www.drukkerijavanti.nl

Voorzitter

Dhr. Rob Blans
E-mail: rob@blans.eu

Secretaris, excursies en lezingen

Mw. Geertje Oerlemans
Per adres: Croonstadtdlaan 4a, 3641 AL Mijdrecht
Telefoon: 0297 - 256660
E-mail: geertje.oerlemans@ziggo.nl

Penningmeester

Dhr. Jan van Breukelen
E-mail: jm.vanbreukelen@xs4all.nl
Bankrekeningnummer: NL89 RABO 0369 6185 05

Algemeen adjunct

Dhr. Hans van Zwieten
E-mail: ha911@live.nl

Publicaties (PK, nieuwsbrief en website)

Dhr. Jaap Meulstee
E-mail: jaapmeulstee@ziggo.nl

Archeologie

Dhr. Paul Hoogers
E-mail: p.hoogers@icloud.com

Monumenten

Mw. Wiesje Dijkxhoorn
E-mail: w.dijkxhoorn@ziggo.nl

PR en documentatie

Dhr. Co Oudshoorn
E-mail: co.oudshoorn@planet.nl

Genealogie

Dhr. Stef Veerhuis
E-mail: stef.veerhuis@outlook.com

Ledenadministratie

Van Dort & Partners acc. en belasting adviseurs
E-mail: administratie@proosdijlanden.nl
Aanmelding voor het lidmaatschap kan bij de ledenadministratie op dit mailadres.

Adres vereniging (Oudheidkamer)

Croonstadtdlaan 4a, 3641 AL Mijdrecht

Website: www.proosdijlanden.nl

E-mail: info@proosdijlanden.nl

Facebook: www.facebook.com/proosdijlanden

Contributie: € 17,50 per jaar

Losse exemplaren van de Proosdijkoerier € 4,90 per stuk

Oplage: Circa 1250

ADVERTENTIEPAGINA
IN BEZIT VAN AVANTI

ADVERTENTIEPAGINA BINNENZIJDE OMSLAG
IN BEZIT VAN AVANTI

ADVERTENTIEPAGINA ACHTERZIJDE OMSLAG

RABOBANK

IN BEZIT VAN AVANTI